

ZDUS^{plus}

CIVI EUROPAEO PRAEMIUM

Junij 2020, leto XIII, številka 6

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

**Poziv
ministroma
Gantarju in
Cigler Kralju**

**Intervju: Andrej
Hudoklin NS PIZ**

**Čestitke
prostovoljcem**

**Hotel Delfin
odprt!**

BESEDA VODSTVA 3**V ŽARIŠČU**

- Poziv k objavi javnega naročila za razvoj projekta e-Oskrba. 4
 Zahtevamo dober zakon o dolgotrajni oskrbi 5
 3. seja Strokovnega sveta ZDUS 7
 Povzetek 3. redne seje KZSV 8
 Srečanje predstavnikov Sinteze in ZDUS 9

MEDNARODNA DEJAVNOST

- Aktivnosti na področju mednarodnega sodelovanja ZDUS. 10
 EURAG – sporočilo za javnost 12

STAREJŠI ZA STAREJŠE

- Inovativni pri povezanosti in preprečevanju osamljenosti 13

INTERVJU

- Mag. Andrej Hudoklin, direktor NS PIZ. 14

UTRIPI V POKRAJINSKIH ZVEZAH 16**KULTURA**

- Društvo klekljaric Koroške 22
 Tone Pavček: ne bojte se življenja 23

EVROPSKO PISMO

- Dr. Klemen Grošelj 24

JUBILEJI IN SOŽALJA

- Anica Benigar je še pri 100 letih v dobri kondiciji 25
 90-letna Francka Govekar je še prava korenina 25

**SPOROČILA UREDNIŠTVA
IN VODSTVA ZDUS** 26

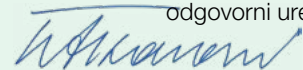
Slovenija je postala evropski prvak. Prvi smo bili, ki smo preklicali Corona epidemijo, čeprav je še večer pred uradnim zmagoslavjem vladni govorec Jelko Kacin sporočal, da naj se ne zadržujemo v preveč strnjenih skupinah, saj lahko vlada ukrepe še poostri. Potem pa naslednji dan pred zbrane novinarke stopi dr. Milan Krek, prvi državni epidemiolog, pardon psihiater, in oznani:

»Maske niso več obvezne, razen takrat, ko so še obvezne. To je že zdaj, ampak ne še takoj zdaj...« berem v enem od zapisov, ki jih dnevno prejeman po e-pošti (!) Še vedno so priporočene za bolne osebe, ampak bolniki morajo praviloma ostati doma, razen, ko morajo po opravkih. Ostalim mask ni več potrebno uporabljati, ampak jih vseeno priporočamo, ker so obvezne.(?!) »NIJZ je pripravil priporočila, ampak jih še nisem uspel prebrati, zato ne vem, kdaj in kje so maske priporočljive. Lahko si pa sami preberete, če na naših spletnih straneh tako piše,« je še dodal.

Maske bodo postale del našega vsakdana, ampak nam jih ni treba več nositi, hm, vsak dan. Razen, ko jih je nujno nositi. Recimo ob obisku zdravstvenih domov, kjer je taka klima in režim, kot da smo sredi epidemije. V trgovino gremo lahko z masko v žepu ali z masko na obrazu. Oboje je v redu. Lahko jo bomo potrebovali, lahko pa tudi ne. Saj, v prostor gre lahko samo toliko ljudi, da je mogoča 1,5 metrska razdalja med kupcema. Več jih ne sme biti v prostoru, razen kadar je to izrecno dovoljeno, ampak takrat so maske obvezne. Torej, priporočeno obvezne! Razumete?!

Obvezen in priporočen pa je bil prelet vojaških letal. O, kako smo ploskali. Kako milo se nam je storilo, saj so vojaška letala simbol upanja in sreče. So štiriperesne deteljice neba, bela golobica z oljčno vejico v kljunčku in ni boljšega načina za oznanitev konca epidemije kot s sredstvi za množično pobijanje. Povsem neprimerno bi namreč bilo, če bi se denar za prelet namenil za, recimo UV razkuževanju javnih površin in prostorov ali namenil kakšni humanitarni akciji, ki je v času epidemije zagotovo kje pokukala skozi ključavnico. No, ampak to je zdaj brezpredmetno, ker je epidemije tako ali tako konec, ukrepi pa so preklicani ...(?) Holt, nahamo! Razen tistih, ki še naprej ostajajo v veljavi ...!

Črt Kanoni,
odgovorni urednik

ZDUS PLUS - MESEČNA REVIVA ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE

Za izdajatelja Janez Sušnik, predsednik ZDUS. Odgovorni urednik Črt Kanoni. Tel: 01/62 05 481 e-pošta: crt.kanoni@zdus-zveza.si Naslov uredništva: ZDUSplus, Kebetova 9, 1000 Ljubljana. Tel: 01/519 50 86 e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si Uredniški odbor: Vera Pečnik, Jožica Puhar, Slavica Bučan, Mateja Peršuh, Lara Valič, Jože Miklavc in Črt Kanoni. **Dopisniki Celjska PZDU** - Milena Brečko Poklič, milena.poklic@gmail.com 041/629 820; **PZDU Dolenjske in B. krajine** - Marija Golob 041 370 560; **Gorenjska PZDU** - Slavica Bučan, slavica.bucan56@gmail.com 041 347 030 **Koroška PZDU** - Željko Kljajič, zkljajic.kljajic@gmail.com 031 387 660 **Pomurska PZDU** - Vijola Bertalančič, vijola.ppzdums@gmail.com; **PZDU Posavja** - Marija Krušič, makru27@gmail.com; **051 725 412 PZDU S. Primorske** - Majda Marinič, babicamm@gmail.com **PZDU Ljubljana z okolico** - Aleš Kardelj, ales.kardelj@gmail.com; 041 613 692 **Šaleška PZDU** - Jože Miklavc, joze.miklavc@gmail.com; 041 693 369; **Zasavska PZDU** - Milena Dimec, dimec.milena@gmail.com; 051 438 236 **PZDU Zg. Podravje** - Irena Ferluga; **Tajnica uredništva:** Karmen Šparovec – Terkhov, **Lektorica:** Barbara Borko; **Tisk:** Schwarz print d. o. o., Ljubljana; Oblikovanje in priprava za tisk: **NEBIA d. o. o.**, Nepodpisani članki so last uredništva, oz. ZDUS. **Naklada** 3.500 izvodov. **Cena** 0,99 EUR **ISSN 2591-0205** Revija je vpisana v **razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 2192. Naslovnica:** Hotel Delfin v Izoli znova odprl vrata vsem upokojujencem (foto Hotel Delfin)

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUS plus

Spoštovani bralci naše revije,

veliko reči se je zgodilo od prelomnega trenutka, ko je Vlada razglasila konec epidemije Covid-19 v naši državi. Sam ocenjujem, da so odgovorni naredili veliko pomembnih reči, ampak v človeški naravi je, da nikoli nismo zadovoljni z rezultati. Veseli me, da je vsaj naš hotel Delfin v Izoli znova odprt in da že od 19. junija naši upokojnenci lahko tam uveljavljajo svoje 200 evrske vaucherje, ki nam jih je namenila Vlada za blaženje gospodarske krize in zagon turistične dejavnosti v Sloveniji.

Sredi maja smo skupaj z vsemi vodilnimi socialnimi organizacijami pri nas pozvali odgovorne, da zahtevamo dvig javnih sredstev za storitve dolgotrajne oskrbe vsaj na raven povprečja EU28, krepitev načel solidarnosti in socialne države pri skrbi za starejše in vse, ki so v vsakodnevnem življenju odvisni od tuje pomoči in oskrbe, ter pospešen razvoj javne mreže izvajalk in izvajalcev socialnovarstvenih storitev. Zakon mora zagotoviti tudi ugodnejše pogoje za razvoj čim bolj raznolikih oblik oskrbe in odpraviti dolžnost otrok, da doplačujejo socialnovarstvene storitve za svoje starše. Organizacije zahtevajo še javno objavo pripravljene delovnega osnutka zakona do konca junija 2020, vključno s pripombami deležnikov in z argumenti za njihovo (ne)upoštevanje, ter aktivno vključenost vseh deležnikov v pripravo novega zakonskega predloga. Sicer pa si več o tem lahko preberete tudi v tokratni številki naše revije.

Konec maja sem na sedež ZDUS povabil direktorja Nepremičninskega sklada PIZ, mag. Andreja Hudoklina, s katerim sva se dogovorila kar nekaj, precej pomembnih reči! Večino seveda glede urejanja okolice našega sedeža in parkirnih mest, pa tudi o investicijah v Hotel Delfin. Pogovoru se je pridružil tudi naš urednik Črt, ki je potem pripravil intervju z direktorjem Hudoklinom, ki si ga prav tako lahko preberete v tej številki.

Ta konec meseca bomo s pokojninami prejeli tudi letni dodatek! Spet ni tak, kot bi si ga želeli in si ga je ta vlada zapisala v koalicijski pogodbi, kar pomeni izplačilo v dveh razredih v skladu s sistemskim zakonom. Veseli pa me dejstvo, da smo bili v zadnjem mesecu zelo prisotni v medijih. In to tudi v vodilnih! Pogovor z Rožco Šonc ste si lahko prebrali v Nedeljskem dnevniku, sam pa sem bil prisoten v časniku Svet24 in pred dvema tednoma v prilogi G+ časopisa Delo. Novinarica me je vprašala, ali bo vlada uspela zagotoviti obljubljenih 178 mio EUR za regres? Odgovoril sem ji, da nam ne bo uspelo popraviti izhodišč za letni dodatek, da bi bil izplačan po sistemskem zakonu, kot ga je najavila koalicijska pogodba, ampak bo izplačilo sicer en mesec prej, konec junija, kot ga je sprejela po ZIPERS-u še prejšnja vlada predsednika Šarca in bo še vedno izplačan samo za dobrih 5 mio EUR več kot v letu 2019 in to v znesku približno 145 mio EUR in ne 178, kot bi bilo pravično do upokojnencev. Letni dodatek za leto 2020 pa bo ZPIZ večini uživalcev nakazal skupaj z junijskimi pokojninami zadnji dan v tem mesecu.

Mesec, ki se izteka, je bil produktiven tudi za naše komisije in odbore, ki so sprejeli vrsto dobrih odločitev in sklepov, med katerimi naj v prvi vrsti omenim predlog predsednika DU Jesenice Borisa J. Breganta, člana STIMRAZ, katerega osnutek predloga o negovolnih domovih je obravnaval na majski seji Strokovni svet ZDUS in je bil v celoti podprt. Zdaj ga ekspertna skupina

dopolnjuje in bo kmalu nared za objavo, da ga pošljemo tako na MDDSZ EM in na Zdravstveni resor.

Zanimiv je bil posvet pri predsedniku države g. Borutu Pahorju. Beseda je tekla **o ureditvi dolgotrajne oskrbe, ki naj bi bila podprta z Zakonom o dolgotrajni oskrbi**. Od dvajsetih vabljenih k posvetu, smo se ga udeležili le štirje, ki se neposredno ukvarjamo s problematiko starejših! Domovi so po epidemiji na tapeti številnih debat, a mi smo jasno povedali, kaj so preventivni in humanitarni ukrepi, ki jih izvaja ZDUS, saj vseskozi poudarjamo, da je potrebno vsakemu od nas, če so le dani pogoji, omogočiti, da ostane na svojem domu in tam tudi zaključí svoj življenjski krog.

Prihajajo pa trenutki pomembnih odločitev, kjer bodo mediji zagotovo potrebovali tudi naše mnenje! Sprejema se Zakon o dolgotrajni oskrbi, pri katerem moramo biti slišani. Pripravlja se ustanovitev Demografskega urada, katerega osnovno poslanstvo, kot kaže, ne bo povsem po naših željah. Ampak, nič ni še dokončnega, zato bi rad slišal dr. Pivčevo glede njene razlage v Odmevih, ko je napovedala povsem novo izhodišče za Demografski sklad in Zakon o dolgotrajni oskrbi, seveda tudi mnenje ministra Cigler Kralja in dr. Gantarja ter na koncu tudi mnenje predsednika vlade Janeza Janše. Mislim, da se bomo na to temo zagotovo še večkrat sestali, kajti tako zahtevna področja je treba temeljito prevetriti preden gredo v Državni zbor.

Želim vam prijetno branje, in če boste med prvimi gosti po trimesečni suši v našem Delfinu, vam želim v imenu vodstva Zveze prijetno dopustovanje in lepe poletne dni.

Predsednik ZDUS, Janez Sušnik

Prispevek, ki sledi, bolje rečeno pismo predsednika ZDUS Janeza Sušnika ministroma Janezu Ciglar Kralju in Tomažu Gantarju, terja vso našo pozornost in skrb. Namreč, obstoj in nadaljevanje programa e-oskrba temelji na različnih med seboj soodvisnih virih in v ZDUS že dolgo opozarjamo na probleme starejših državljanov, ki zaradi morebitnih poškodb pri padcih niso deležni pravočasne oskrbe. Uredništvo ZDUSPLUS zato prosi vse bralce k pozornemu branju poslanega pisma. Hvala!

Poziv k objavi javnega naročila za razvoj projekta e-Oskrba

Spoštovani minister, g. Janez Cigler Kralj,
Spoštovani minister, g. Tomaž Gantar,

za kakovostno dolgotrajno oskrbo so nujno potrebni različni viri, zlasti pa finančni, da se le-ta sploh lahko vzpostavi. Enega od virov predstavlja tudi črpanje evropskih sredstev. Že dlje časa opozarjamo na pereč problem na področju starejših, ki zaradi padcev nimajo zagotovljene pravočasne oskrbe, posledica česar je veliko število smrti. Te številke so nas spodbudile k sodelovanju v projektu e-Oskrba.

V Sloveniji se soočamo s problematiko domske oskrbe in oskrbe starejših na njihovih domovih, kjer s prostovoljskim programom Starejši za starejše tudi sami rešujemo stiske starejših nad 69 let. Samo v letu 2019 je skoraj 3000 prostovoljcev obiskalo in pomagalo 60.000 posameznikom starejšim od 69 let. **Z opravljenimi prostovoljskimi urami se je državnemu proračunu v letu 2019 privarčevalo več kot 7 milijonov evrov.**

Zavedati pa se je potrebno, da pomoč ne doseže slehernega starejšega, ki jim država v prvi vrsti niti ne zagotavlja pogojev za kakovostno starost in niti ne kakovostne oskrbe. Več kot 500 ljudi v Sloveniji umre vsako leto zaradi padcev, veliko zaradi predolgega čakanja na pomoč, ki traja v povprečju več kot 18 ur. Evropski socialni sklad je leta 2016 ravno zato Sloveniji zagotovil denarno pomoč v višini 1,55 mio EUR za uvedbo oskrbe na daljavo – zagotavljanje takojšnje pomoči v primeru padca oz. slabosti preko IKT tehnologije. Sredstva, ki bi jih lahko pridobili, bi vsaj 2.000 starejšim zagotovila daljše, kakovostnejše in predvsem varnejše bivanje na svojem domu. Na tak način bi zmanjšali število nepotrebnih smrti zaradi padcev, slabosti oz. predolgega čakanja na pomoč ter odložili odhod v institucionalno varstvo, ki je čedalje dražje in marsikdaj nedosegljivo. Velja opozoriti na dejstvo, da

Storitev E-oskrba je socialnovarstvena storitev. Telekomu Slovenije je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Republike Slovenije izdalo dovoljenje za izvajanje te storitve.

razvite države zagotavljajo brezplačno e-oskrbo 10 % prebivalstva starosti 65 in več let.

MDDSZ bi moralo nemudoma zagotoviti objavo dopolnitve javnega naročila za »Razvoj pilotnega IKT projekta – podporne tehnologije in ambientalna inteligenca za podaljšanje samostojnega življenja« v dveh točkah, kot je to zahtevala Državna revizijska komisija s sklepom številka 018-195/2018-13 z dne 6. 3. 2019. To dopolnitev smo pričakovali že pred enim letom. Gre za zelo potreben, odgovoren in hkrati zahteven projekt tako z organizacijskega, strokovnega in tehnološkega vidika. Če MDDSZ ne bo zagotovilo objave, Slovenija ne bo mogla črpati razpoložljivih sredstev Evropskega socialnega sklada. S tem se ne bo zagotovilo sredstev in pomoči starejšim, ki živijo na svojem domu. Starejši bodo še naprej po nepotrebnem umirali, zaradi predolgega čakanja na pomoč.

S spoštovanjem,
Janez Sušnik, Predsednik ZDUS

Tako torej predsednik! 3. junija smo na ZDUS prejeli dopis MDDSZ EM, ki ga je podpisal minister Janez Cigler Kralj in je bilo posredovano Evropski uniji in sicer Evropskemu socialnemu skladu s sledečim besedilom oz. obrazložitvijo!

»Naročnik zaradi spremembe razmer na trgu storitve, ki je predmet tega javnega naročila, ne potrebuje več. Ob navedenem naročnik ugotavlja, da razlogi za nadaljevanje postopka javnega naročanja niso več podani, zaradi česar je sprejel odločitev, da s postopkom – objavo spremenjene dokumentacije na podlagi odločitve Državne revizijske komisije in določitvijo primerne roka in predložitev ponudb – ne nadaljuje in ga na podlagi prvega odstavka 90. člena ZJN-3 ustavi.« ???!

Ostali smo nemi, brez besed in osupli nad ministrovo aroganco. ZDUS – Zveza društev upokojencev Slovenije je sklenila, da glede na dejstvo, da smo se na programu e-Oskrba trudili od leta 2018, prijavi program, pisali in opozarjali, kako je ta potreben, da smo na račun poveda-

nega zavajali ljudi, smo prišli do spoznanja, da bi program, če bi bil izpeljan, še kako pozitivno vplival na osamljene, najbolj ranljive skupine. Zaradi vsega povedanega in napisanega smo na kolegiju sklenili, da izkoristimo pravno možnost in bomo vložili zahtevek za revizijo postopka.

Zahtevamo dober zakon o dolgotrajni oskrbi

Podpisniki zahteve pozivamo Vlado RS, da čim prej pripravi zakon o dolgotrajni oskrbi, ki bo vsem državljanom in državljanom omogočil dostop do potrebnih storitev ne glede na njihovo premoženjsko stanje, starost, kraj bivanja in druge osebne okoliščine. Podpisane organizacije prav tako zahtevamo dvig javnih sredstev za storitve dolgotrajne oskrbe vsaj na raven povprečja EU, krepitev načel solidarnosti in socialne države pri skrbi za starejše in vse, ki so v vsakodnevnem življenju odvisni od tuje pomoči in oskrbe, ter pospešen razvoj javne mreže izvajalk in izvajalcev socialnovarstvenih storitev.

Zakon mora zagotoviti tudi ugodnejše pogoje za razvoj čim bolj raznolikih oblik oskrbe in odpraviti dolžnost otrok, da doplačujejo socialnovarstvene storitve za svoje starše. Organizacije zahtevajo še javno objavo pripravljene delovnega osnutka zakona do konca junija 2020, vključno s pripombami deležnikov in z argumenti za njihovo (ne)upoštevanje, ter aktivno vključenost vseh deležnikov v pripravo novega zakonskega predloga. Delitev skrbi za starejše med zdravstvenim in socialnim resorjem se je izkazala kot neučinkovita, zato zahtevamo ustanovitev samostojnega ministrstva za starejše, ki bo odgovorno za celostno urejanje področja skrbi za starejše v Sloveniji. Podpisane organizacije od predsednika Vlade Republike Slovenije, ministra za zdravje in ministra za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti zahtevamo:

Sprejem zakona o dolgotrajni oskrbi, ki bo vsem državljanom in državljanom omogočil dostop do integriranih storitev dolgotrajne oskrbe ne glede na njihovo premoženjsko stanje, starost, stanje zdravja, kraj bivanja in druge osebne okoliščine. Zakon mora v središče postaviti uporabnice in uporabnike ter njihove potrebe, temeljiti mora na solidarnosti in uresničevati ustavno načelo, da je Slovenija socialna država, ki vsem svojim državljanom in državljanom zagotavlja možnosti za dostojno življenje v vseh življenjskih obdobjih. Potrebe uporabnic in uporabnikov presegajo skrb zgolj za njihovo telesno in duševno zdravje, zato jim mora zakon

Zakon mora v središče postaviti uporabnice in uporabnike ter njihove potrebe, temeljiti mora na solidarnosti in uresničevati ustavno načelo, da je Slovenija socialna država, ki vsem svojim državljanom in državljanom zagotavlja možnosti za dostojno življenje v vseh življenjskih obdobjih.

omogočiti tudi socialno blagostanje, kot so družbena sprejetost in vključenost, preprečevanje nasilja nad starejšimi, zmanjševanje osamljenosti in spodbujanje njihove avtonomije. Prav tako mora jasno določiti vire financiranja, natančno opredeliti, kaj so storitve dolgotrajne oskrbe, vključno s seznamom pravic, ter urediti sodelovanje med različnimi organi in službami pri njegovem izvrševanju. Zagotoviti mora ugodne pogoje za razvoj preventivnih socialnih in zdravstvenih ukrepov ter sodelovanje nevladnih organizacij. In nenazadnje, zakon morajo spremljati različni podporni ukrepi, kot so programi financiranja adaptacij stanovanj, vgradnje dvigal, prevoznih storitev in drugi, ki starejšim in kronično bolnim olajšajo življenje, hkrati pa lahko razbremenijo sistem dolgotrajne oskrbe.

Dvig sredstev za dolgotrajno oskrbo na evropsko povprečje. Obstoječi finančni viri ne zadoščajo potrebam vse večjega števila starejših ter oskrbe in pomoči potrebnih, zato je nujno zagotoviti dodatna sredstva in dvigniti delež sredstev za dolgotrajno oskrbo v bruto domačem

proizvodu vsaj na raven povprečja Evropske unije. Slovenija za dolgotrajno oskrbo trenutno nameni 0,9 % BDP-ja, kar je občutno manj od evropskega povprečja, ki znaša 1,4 % BDP-ja. Povečanje mora temeljiti na javnih sredstvih, saj lahko v Sloveniji starejša oseba z obsežnejšo potrebo po tuji pomoči pričakuje, da bo le 30 % stroškov potrebnih storitev kritih iz javnih sredstev, medtem ko v državah kot sta Švedska in Nizozemska, ta delež znaša tudi več kot 90 %. Po OECD-jevi raziskavi »Measuring social protection in long term care« sodi Slovenija na rep držav članic OECD-ja po deležu javnih sredstev za storitve dolgotrajne oskrbe.

Svobodno izbiro in nediskriminacijo uporabnic in uporabnikov. Sistem dolgotrajne oskrbe uporabnic in uporabnikov ne sme siliti, da zanje skrbijo njihovi svojci ali drugi bližnji. Odločitev za družinsko oskrbo mora biti vedno svobodna izbira, ne pa posledica prisile. Sistem mora neformalnim izvajalkam in izvajalcem zagotoviti različne oblike družbene podpore, kot so pravica do plačanega dopusta za skrb

za starejše, možnost nadomeščanja pri oskrbi in kombiniranje družinske oskrbe z razvejanimi storitvami oskrbe na domu ter občasne institucionalne oskrbe. Prav tako je treba vzpostaviti sistem informiranja in finančnih podpor ter redno spremljati položaj neformalnih izvajalk in izvajalcev.

Razvoj javne mreže izvajalk in izvajalcev socialnovarstvenih storitev.

Starejši in njihovi svojci se zaradi prezasedenosti domov za starejše ter vse daljših čakalnih vrst pri izvajanju storitev na domu in drugih oblik pomoči soočajo s hudimi stiskami pri dostopu do nujno potrebnih storitev. V povsem nedopustnem položaju so predvsem starejši z večjimi negovalnimi potrebami (hranjenje po sondi, urinski kateter, trahealna kanila, neodzivnost, demenca ...), pri katerih ni mogoče zagotavljati oskrbe v domačem okolju, hkrati pa domovi za starejše zaradi neustreznih kadrovskega normativov vse pogosteje ne morejo prevzeti odgovornosti za zagotavljanje kakovostne in varne strokovne oskrbe. Podpisane organizacije zato zahtevajo sprejem že pripravljenih kadrovskega normativov, pospešitev obnov obstoječih objektov, gradnjo novih domov za starejše ter razvoj drugih oblik pomoči, kot so skupnostne oblike pomoči na domu. Ravno tako je treba zagotoviti nove namestitve v podaljšanem bolnišničnem zdravljenju (negovalne bolnišnice).

Ukinitev obveznosti doplačevanja socialnovarstvenih storitev.

Slovenija je ena izmed redkih držav na svetu, kjer so otroci kot preživinski zavezanci še vedno zakonsko obvezani doplačevati socialnovarstvene storitve za svoje starše, ki sami ne zmorejo več povsem poskrbeti zase ali pa tega sploh ne zmorejo več. To v družinah ustvarja negotovost in stiske, spodbuja družinske spore in povečuje tveganje za revščino, uporabnice in uporabnike pa odvrta od uporabe storitev, ki jih sicer nujno potrebujejo. Obveznost doplačevanja prizadene zlasti t. i. sendvič generacijo, ki hkrati skrbi tako za svoje otroke kot tudi za ostarele starše.

Aktivna vključenost vseh deležnikov v pripravo novega zakonskega predloga.

Podpisane organizacije zahtevajo prekinitev nedopustne prakse, ko pripravljavke in pripravljavci v pisanje zakonskih osnutkov niso vključevali zainteresirane strokovne in laične javnosti, niso odgovarjali na posredovane pripombe ter so predloge zakonov o dolgotrajni oskrbi celo skrivali pred javnostjo. Zato zahtevajo tudi objavo zadnjega delovnega osnutka zakona, vključno z vsemi prejetimi pripombami in argumentacijo za njihovo (ne)upoštevanje. Prav tako zahtevajo, da se zainteresirano javnost že od začetka aktivno vključi v pripravo novega zakonskega predloga in tudi v posvetovanja drugih insti-

tucij, kot je posvet o dolgotrajni oskrbi pri predsedniku republike.

Ustanovitev ministrstva za starejše, ki bo neposredno podrejeno predsedniku vlade, imelo samostojni proračun in bo celovito skrbelo za urejanje področja skrbi za starejše. Skrb za starejše mora dejansko postati prednostna naloga celotne vlade. Posledice dosedanje delitve skrbi za starejše med zdravstvom in socialo so danes jasno vidne, saj področje skrbi za starejše ni celostno urejeno, starejšim so na različne načine kršene pravice do zdravstvene in socialne obravnave.

ZDUS – Zveza društev upokojencev Slovenije:

Janez Sušnik, predsednik, Skupnost socialnih zavodov Slovenije: Valerija Lekić Poljšak, predsednica skupščine, Amnesty International Slovenija: Blaž Kovač, vodja projektov v Sloveniji, Mirovni inštitut: dr. Iztok Šori, direktor, Socialna zbornica Slovenije: mag. Nace Kovač, predsednik, Srebrna nit – združenje za dostojno starost: Biserka Marolt Meden, predsednica, Spominčica – Alzheimer Slovenije: Štefanija L. Zlobec, predsednica, Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije: Monika Ažman, predsednica, Ženski lobi Slovenije: Violeta Neubauer, predsednica

3. seja Strokovnega sveta ZDUS

Dvajsetega maja je v dvorani Urška na Gospodarskem razstavišču potekala 3. redna seja Strokovnega sveta ZDUS, ki jo je vodil predsednik Sveta, mag. Milan Krajnc. Predsednik je predlagal obravnavo šestih točk dnevnega reda in predlog so navzoči soglasno podprli.

K poročilu, po katerem se je skupino s Tomažem Banovcem in Danilom Škerbinom zadolžilo, da na Statističnem uradu RS odprejo problematiko pomanjkanja podatkov in težave pri pridobivanju statistično urejanih rezultatov za starejše od 65 let, je Danilo Škerbinek, v imenu odsotnega Tomaža Banovca poročal, da so v mesecu pred začetkom epidemije stekli pogovori, a do obiska potem ni prišlo. Jožica Puhar je predlagala, da se v bodoče k izvršitvi sklepov priloži gradivo oz. pripombe, ki jih je ZDUS prispeval.

Mag. Milan Krajnc je pojasnil, da je v omenjenem sklepu predlog, da se pri Strokovnem svetu imenuje posebna delovna skupina, ki bi identificirala in spremljala področja in razvojne politike, ki jih določa NEPN in z njim povezanimi področji (prostor, okolje, socialna politika ipd.). Po Statutu ZDUS in Poslovniku o delu sveta le-ta ne ustanavlja skupin, pač pa lahko predsedniku ZDUS tako sestavo predlaga. Janez Sušnik je dejal, da je ZDUS imenoval 4-članski strokovni tim za razvoj (Stimraz) in ni potrebe po imenovanju novih skupin. Pojasnil je še, kako je ZDUS pristopil k opredelitvi za prioriteta vsebinska področja, ki so: **gnotni položaj, sociala, zdravstvo, bivalni standard in humanitarni program Starejši za starejše**. Bivalni standard je bil nekoč bolj v ospredju, saj je na ZDUS delovala Svetovalnica za izboljšanje bivanja starejših, a se ni posegalo v domove starejših. Tudi za Dneve medgeneracijskega sožitja 2020 je bilo načrtovano, da je osrednja tema bivanjski standard, saj smo iz ugotovitev Računskega sodišča izvedeli, da je institucionalno varstvo starejših v zadnjih desetih letih sistematsko popolnoma zapostavljeno, starejši v domovih pa nimajo primerne oskrbe in nege.

Boris Bregant je povzel ozadje za pripravo pobude o negovalnih domovih in pojasnil izhodišča. Tudi človek v zadnji letih življenja ima pravico do pogojev, kakršni so v danem okolju najboljši. O tem govori Zakon o socialnem varstvu in Zakon

Boris J. Bregant, Vera Pečnik in Primož Hainz med sejo Strokovnega sveta

o zdravstvenem varstvu. Ko se je pojavil koronavirus, smo vsak dan spremljali nemogoče pogoje dela in življenja v domovih za starejše. Nekje je kratek stik, ki se kaže kljub temu, da se trudimo in poskušamo čim dlje ljudi zadržati v njihovem bivalnem okolju. Trenutna situacija je, da so vse sobe v domovih zasedene, novih stanovalcev pa se ne sprejema. V domovih je 21.039 mest, prošeni pa 55.384, torej še enkrat toliko, kot je kapacitet. To število je tako tudi zato, ker se ljudje prijavljajo v več domov, kjer bo prej prosto mesto. Kaj je v sosednji Avstriji in Nemčiji boljše? Kaj je pri njih drugače? **Ločijo negovalni dom in dom za starostnike**. Predlaga, da v Sloveniji ločimo dve vrsti domov kot v Avstriji. Klasične, kot jih poznamo, in negovalne oddelke, ki bi morali vsebovati normative, ki veljajo za zdravstveno nego. Slednje bo zahtevalo dodatna sredstva in nove finančne vire, kar se lahko uredi z Zakonom o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo.

Jožica Puhar je dodala, da so uskladili vse prispelle pripombe. Končni izdelek, ki bo nastal na osnovi razprav vseh organov ZDUS, se bo predstavil odločevalcem. Komisija za zdravstveno in socialno varstvo je to gradivo že obravnavala in ugotovila, da bo potrebno sistemske stvari utemeljiti. Mag. Martin Toth in mag. Rosvita Svenšek sta nekaj že pripravila, razprava je bila tudi

na Stimraz-u, zato se zahvaljuje vsem, ki so sodelovali s pripombami.

Vera Pečnik je poudarila, da ko govorimo o Zakonu o dolgotrajni oskrbi, je potrebno govoriti tudi o zavarovanju za dolgotrajno oskrbo.

Mag. Milan Krajnc je mnenja, da je potrebno problematiko bolj konkretizirati. Iz gradiva je ugotovil, da so ponujene različne možne oblike ureditve po vzoru iz tujine, nekaj pa po lastni presoji. Iz zapisnika KZSV sledi zadolžitev za pripravo sistemske zakonske rešitve na področju socialnega varstva, mag. Martin Toth pa je zadalžen, da pripravi to na področju zdravstva. Potreben je torej takojšen, bolj aplikativen odziv na trenutne razmere v domovih. **Ti imajo oblikovan kompleksen socialni model obravnave starejših oseb, bolnišnice pa imajo medicinski model obravnave**. ZDUS mora pozvati pristojna ministrstva, zlasti za delo in za zdravje, da se aktivira obstoječa zakonodaja, upošteva ugotovitev Računskega sodišča, opozorila Varuha in socialne inšpekcije, in da pri zavarovalnicah in partnerjih, ki se dogovarjajo o obsegu in financiranju zdravstvenih storitev dosežejo, da se normativi ustrezno uredijo in da se domovom priznajo enaki pogoji kot veljajo za negovalne oddelke pri bolnišnicah.

Primož Hainz je dejal, da bi do te situacije v domovih prišli slej kot prej, ne glede na epidemijo. Živimo dlje in posledično

Podpredsednica Jožica Puhar med razpravo

je zdravstvenih težav vedno več. Številni kadri so odšli iz domov, ker so se odločili za celodnevno varstvo invalidov. Ne glede na vse težave ponekod domovi dobro delujejo. Meni, da bi morali imeti vsaj 3 vrste domov, saj dementne osebe zahtevajo posebno obravnavo.

Rožca Šonc je navzoče seznanila z delovanjem programa Starejši za starejše v času epidemije. Prostovoljci so opravili 17 tisoč telefonskih pogovorov, poslali 5.000 sms sporočil, organizirali viber skupine in zoom video srečanja, kjer je to bilo mogoče, razdelili 16 tisoč mask uporabnikom, prostovoljcem in občanom. Meni,

da so v času korona krize naredili več kot marsikdo drug.

Jožica Puhar je povzela, da se kažeta dva pogleda: kratkoročno želimo preprečiti novo katastrofo, dolgoročno pa vpeljati nove oblike. Zato predlaga, da se končno gradivo pripravi v dveh delih. Prvi del naj bodo kratkoročne zahteve na osnovi obstoječe zakonodaje, v drugem delu pa vztrajamo na Zakonu o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Predlaga, da se uporabi pripravljen material in dopolni v skladu z razpravo. Strokovni svet je razpravljal tudi o aktivnostih na področju mednarodnega sodelovanja.

Jožica Puhar je povedala, da je srečanje z Ireno Jovevo potekalo na pobudo evropske poslanke z namenom, da pojasni, kako se je iztekla zgodba z ustanovitvijo medskupine o demografskih spremembah in o solidarnosti med generacijami v novem mandatu Evropskega parlamenta. Do ustanovitve ni prišlo, zaradi nezadostne podpore in ker je Evropska ljudska stranka vložila svoj predlog za organizacijo medskupine, ki je vsebinsko nekoliko drugačna. Srečanje je ZDUS izkoristil za razpravo o možnostih pridobivanja evropskih projektov. Pojasnila je, da delo na mednarodni ravni ni zamrlo zaradi Covid-19, dobilo je drugačno, virtualno podobo. Na kratko je povzela informacije in pozvala člane, da se podrobneje seznanijo z gradivom, ki ga je pripravila.

Milan Osterc je izpostavil, da se je za starejše osebe v času epidemije in z odsotnostjo fizične komunikacije razkrila pomembnost poznavanja in obvladovanja IKT storitev tudi za komuniciranje. Povzel je obvestilo Mreže nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo NVO VID, v katero je ZDUS vključena, in s katero se poziva vlado, da podpre prizadevanja za dostopne informacijsko-komunikacijske tehnologije in javne digitalne servise za vse ranljive skupine. Pod točko razno so razpravljali še **Danilo Škerbinek, Primož Hainz, Vera Pečnik in Milan Osterc**. Po poldrugi uri razprav je predsednik Strokovnega sveta sejo zaključil s predlaganim dnevnim redom 4. seje, ki bo v mesecu juliju.

Uredništvo ZDUSPlus, foto ČK

Povzetek 3. redne seje KZSV

Dvanajstega maja je v sejni sobi ZDUS potekala 3. redna seja Komisije za zdravstveno in socialno varstvo. Predsednica Komisije mag. Rosvita Svenšek je na sejo povabila še obe podpredsednici ZDUS Vero Pečnik in Jožico Puhar ter predsednika ZDUS Janeza Sušnika. Vabilu na sejo pa se je odzval tudi član STIMRAZ-a Boris J. Bregant.

Uvodoma je predsednica komisije pozdravila prisotne, ugotovila sklepčnost, predlagala dnevni red s šestimi točkami in takoj predala besedo Borisu Bregantu, ki je predlagal in spisal osnutek organizacije negovalnih domov v RS. Predstavil je svoj vidik stanja v domovih in izpostavil

potrebo po negovalnih domovih. Predlaga, da se ZDUS zavzame za zakonsko ureditev organizacije dveh vrst domov po vzoru Avstrije, in sicer domov za ostarele in negovalnih domov. Koliko denarja bi bilo potrebno, ne ve, predlaga pa posebno vrsto varčevanje za primere, ko bi starejši potrebovali obravnavo v negovalnem domu oziroma bolnišnici, v obliki manjšega mesečnega zneska (npr. od začetka upokojitve po 15 EUR mesečno).

Janez Sušnik si želi široke razprave na to temo in predlaga, da se pobuda predloži Vladi RS. Pristop mora biti resen in predlaga, da mora biti en del pobude pripravljen tako, da bo razumljiv tudi laični javnosti, drugi del pobude pa naj bi vseboval finanč-

no konstrukcijo. Prispevati je treba tudi k sprejetju Zakona o dolgotrajni oskrbi, saj je Vlada trenutno velikodušna in celo načrtuje izgradnjo petih domov za starejše. Zahvalil pa se je članom komisije za podane pisne predloge, ki bodo strnjeni v enoten dokument. **S pobudo Borisa Breganta so se strinjali vsi navzoči na seji.** Bregant je v nadaljevanju predstavil še primere dobre prakse z Jesenic, ko so poskušali urediti negovalni oddelek v samskem domu ob domu za starejše. Trudili so se eno leto, a odločevalci niso znali podpreti njihove pobude. Za začetek je predlagal kraje, kjer so šole za negovalce in zdravstvenike, ki bi tam opravljali prakso, se učili, in tako razrešili kadrovske težave. V nadaljnji razpravi

Predsednica komisije predlaga, da se pripravi gradivo, ki bo pobudo umestilo v slovenski pravni red. Potrebne so dopolnitve Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, Zakona o zdravstveni dejavnosti, Zakona o socialnem varstvu in še ne sprejetega Zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo.

mag. Rosvita Svenšek in Rožca Šonc

so prisotni predlagali, da se k sodelovanju povabi župane, ker občine že zdaj sodelujejo pri financiranju oskrbe v domovih za starejše in je ta problematika zelo pereča tudi za same občine. Predsednica komisije predlaga, da se pripravi gradivo, ki bo pobudo umestilo v slovenski pravni red. Potrebne so dopolnitve Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, Zakona o zdravstveni dejavnosti, Zakona o socialnem varstvu in še ne sprejetega Zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Gradivo bo pripravil dr. Toth. Ne smemo pozabiti še na Zakon o socialnem varstvu, ki delno tudi ureja obravnavano problematiko. K delu se povabi Milana Krajnc, predsednika Strokovnega sveta ZDUS. V nadaljevanju se je Jožica Puhar podala informacijo o EU vprašalniku o sociološko-ekonomski situaciji starejših. Gre za vprašanja na nacionalni ravni, ki ga je pripravil AGE Barometer. Na podlagi tega vprašalnika je AGE uvrstil delo ZDUS v času COVID-19 med primere dobre prakse. Pri pripravi odgovorov so sodelovali tudi člani Komisije za zdravstveno in socialno varstvo, za kar se jim je toplo zahvalila.

Predsednica komisije je prisotne seznanila s pobudo ZDUS o oprostitvi plačila dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. KZSV je na to temo že razpravljala na dopisni seji in s tem seznanila Ministra za zdravje na sestanku na ZDUS 9. aprila 2020, ki je pobudo ocenil kot zanimivo in bo o njej seznanil ministra Cigler Kralja.

Uredništvo ZDUSplus, foto A. I. Krč

Srečanje predstavnikov Sinteze in ZDUS

25. maja smo se na ZDUS srečali s predstavniki Sinteze (Emil Milan Pintar, Andrej Cetinski, Marjan Česen, Miroslav Marc in Matjaž Maček), ZDUS pa sta zastopala predsednik Janez Sušnik in podpredsednica Vera Pečnik. Beseda je tekla o spremembi volilne zakonodaje, oceni dela Vlade v celoti in o kvalificiranem digitalnem potrdilom, na podlagi katerega bi uporabniki nemudoma dobili jasno, dejansko mnenje o vprašanju, ki bi ga zastavili.

1. Že vseskozi si vsi prizadevamo, da bi prišli do optimalnega volilnega sistema, ko bi volivec vedel, koga voli in za katero področje; s tem bi povečali število udeležencev na volitvah in bi dobili kakovo-

stno vlado. V ZDUS smo k temu vprašanju pristopili že pred časom in to pot je orisal predsednik Janez Sušnik. Poudarili smo, da je to ena od prioriteta, da se ljudje čutijo odgovorne in podprejo svojega kandidata.

2. SINTEZA je izpostavila kritiko do sedanje vlade tako glede njenega dela in nespoštovanja svobode poročanja in izjemno nizke stopnje demokracije kot ukrepov, ki jih sprejema, zlasti »kadrovskega cunamija«. Sinteza predlaga vzpostavitev prehodne, tehnične vlade, v kateri ni pomembno, kateremu političnemu polu

pripadaš, le da si državotvoren, saj sta s to vlado morala in etika dosegli dno.

3. Pri obrazložitvi računalniškega programa, ki bi ga »kupili« in z njim dobili verodostojne podatke vprašanih na osnovi KVALIFICIRANEGA DIGITALNEGA POTRDILA (računalniška osebna izkaznica), bi nam bila na voljo anketa (ali kaj podobnega), realne podatke s terena po vprašanih, ki nas zanimajo, pa bi dobili nemudoma. Prof. dr. Andrej Dobnikar, ki je program predstavil, se je skliceval tako na zdravstvo kot na javno upravo, na primer volilni sistem ali re-

ferendum ali kaj podobnega pa še vse »gre peš« kot pravimo v žargonu.

Seveda smo zbranim povedali tudi naše težave, prav tako Sinteza, saj ni končnega podatka o ceni, o vzdrževanju. Taki programi so dragi, zato smo predlagali, da se naj pripravi tako organizacijski kot tehnični opis. Brez končne cene in organizacije ne moremo nikjer naprej. Pa še cena je izjemno ohlapna. Od 5.000 do 14.000 evrov in ni določen ne vzdrževalec, ne tisti, ki podatke zbira. Pripravljen je zgolj tehnični, ne pa organizacijski predlog.

Vera Pečnik, foto ČK

Aktivnosti na področju mednarodnega sodelovanja ZDUS

Aktualne aktivnosti in načrti za delo v teku leta

EURAG – Evropska federacija starejših je organizacija, ki nima profesionalne ekipe za pomoč pri delovanju, ampak delovni procesi potekajo na prostovoljni osnovi.

Srečanje Generalnega sveta v švicarski Losani, sklicano za april 2020 je bilo odpovedano. S tem je odpadla tudi planirana strokovna konferenca "Spodbujanje zdravega staranja za vse - pogoji za aktivno staranje in sodelovanje". Zaključke konference z zadnjega srečanja v novembru 2019 o "vseživljenjskem izobraževanju s poudarkom na možnostih starejših oseb" smo distribuirali in poslali tudi pristojnim vladnim resorjem in inštitucijam v Sloveniji.

Članice EURAG v tem času komunicirajo medsebojno preko mrež članov, zainteresiranih za določeno področje, posebno sti pa pošiljajo v objavo na spletno stran

zveze. Posebne informacije o tem, kako potekajo sicer zelo uveljavljeni tečajji za ohranjanje spomina, v teh spremenjenih pogojih, pa nimamo. Za spletno stran smo tudi mi prispevali članek o naših dejavnostih v času korona epidemije.

Naslednja srečanja Generalnega sveta bodo virtualna. Sestanek 28. 5. 2020 je bil namenjen predvsem pregledu delovanja v času korona virusne krize in pogledov na izhod iz krize, spletni sestanek, ki je potekal nedavno, pa je obravnaval načrte za naprej, o njem pa bomo več povedali v prihodnji številki. Fizično srečanje Generalnega sveta pa je predvideno 27. in 28. novembra, če bodo epidemiološke razmere tako srečanje dopuščale.

Mogoče še to, da je EURAG zveza starejših, ki s članstvom presega okvire Evropske unije, se vztrajno širi, je politično popolnoma neodvisna in s tega vidika dragocena. Vsebinsko se osredotoča na najbolj

aktualne probleme starejših oseb, ki jih zaznajo članice v določenem obdobju. Stalnica pa je njen Center za ohranjanje spomina, ki ga s sedežem v Pragi vodi Generalna sekretarka, z organizacijo tečajev v številnih državah, tudi izven evropske celine.

AGE platforma – Evropska zveza organizacij starejših in za starejše - 50+

je organizirana v okviru članic EU, ki je v 80 % programa tudi financer organizacije. Delovanje podpira ekipa 13 strokovnjakov, opravljanje funkcij in ostalega dela pa je prostovoljsko. Organizacija pokriva le del stroškov sestajanja organov, ki so limitirani v skladu z notranjimi akti organizacije. Zadnje fizično srečanje AGE Sveta je bilo 16. in 17. oktobra 2019. Planirano je bilo, da bo prvo letošnje srečanje 21. aprila v Rimu, vendar po izbruhu korona ogroženosti to ni bilo mogoče in zdaj se vse dejavnosti odvijajo preko interneta, online in

Age po zasedanju

video sestankov. Tako bo predvidoma v celotnem letu 2020. Prioritete, na katere se osredotoča organizacija, lahko razdelimo na stalne vsebine in aktualnosti, ki se pojavijo v programu glede na dogajanja v EU in globalno.

Tako je bilo med aktualnimi v lanskem letu precej pozornosti posvečene volitvam v EP, oblikovanju EK in opozarjanju le-te na demografske spremembe, socialno politiko in potrebe starejših, prizadevanjem za oblikovanje ustrezne medskupine poslancev v Evropskem parlamentu, zagovarjanju enakih možnosti ne glede na starost in ugotavljanju položaja starejših prebivalcev evropskih držav, glede na sprejete mednarodne dokumente skozi AGE Barometer, raziskavo, ki jo je AGE lani prvič izvedel in letos tudi objavil. Njene rezultate posreduje tudi Evropski komisiji za spremljanje Evropskega semestra, letnega cikla koordinacije gospodarskih, zaposlovalnih in socialnih politik, preko katerega EK daje tudi priporočila posameznim državam članicam. Za letošnje leto jih je v mesecu maju dobila tudi Slovenija.

Med stalnimi nalogami posebej omenjam boj proti staromrzništvu (stariizmu), ki zadeva vse vidike prizadevanj za

enake pravice starejših oseb, dotika pa se tudi drugih prioritet v nadaljevanju, kot so: enakost spolov, zdravje in izzivi dolgotrajne oskrbe, skupaj z bojem proti zlorabam, delo starejših in aktivnost v družbi, problemi socialne izključenosti in osamljenosti, ekonomski položaj starejših in pokojnine, priprava osnov za novo Konvencijo ZN o zaščiti pravic starejših, digitalizacija in različni vidiki starejšim prijaznega okolja. Letos se prioriteta pridružuje še teme korona krize in izhod iz nje, vprašanja dolgoročnejske finančne vzdržnosti organizacije ter začetek dela na strategiji delovanja AGE v obdobju od 2022 do 2025. Pomembne so tudi povezave organizacije z državami, ki v določenem obdobju predsedujejo Svetu EU in vključevanje najboljših regionalnih ali lokalnih praks v program AGE ali posredovanje dobrih praks članicam.

Že v mesecu marcu (vezano na rok oddaje) smo posredovali naše ocene za AGE Barometer 2020. Posredovali smo tudi informacijo o našem delovanju v času korona krize s poudarkom na delu prostovoljcev v okviru programa SzS ter članek o ukrepih države in naših pogledih na predloge

EK za izhod iz kriznih razmer. Nekateri naši prispevki so objavljeni tudi na spletni strani AGE oz. v njenih mesečnih novicah. Enaindvajsetega aprila je bil virtualni sestanek Sveta, na katerem so bile najpomembnejše teme: delovni program za 2020, kjer so pomembni:

- AGE Barometra 2020; predlogi Evropski komisiji za izhod iz korona krize s poudarkom na skrbi za starejšo populacijo;
- statutarne zadeve zaradi prilagoditve belgijski zakonodaji, ki ureja delovanje NVO (tudi po Brexitu);
- finančne zadeve;
- sodelovanje AGE in nemške zveze starejših oseb BAGSO v pripravah na nemško predsedovanje Svetu EU;
- vprašanja članstva in krepitev njihovih kapacitet.

Zaradi stalnega spremljanja s strani EK je pomembna tudi zunanja in notranja evalvacija programov in dela. Lani se je AGE ukvarjala tudi s problemi financiranja in pridobivanja članstva. Za statutarne zadeve bo odločanje na Generalni skupščini 8. julija, za druge zadeve pa predvidoma na drugem delu Generalne skupščine 5. in 6. novembra. 28. in 29. septembra je planirana skupna spletna konferenca nemškega predsedstva EU-AGE-BAGSO, v času nemškega predsedovanja. Naslednji sestanek AGE Svet bo potekal 22. in 23. oktobra.

ADA pobuda – Staranje potrebuje akcijo

Tudi letos sodelujemo v pobudi ADA (AGE Demand Action), stimuliranju podpore mednarodni

konvenciji o zaščiti pravic starejših, ki jo vodi mednarodna mreža Help Age International s sedežem v Londonu. Letos smo že prispevali video z intervjujem naše članice na temo počutja in možnosti dela starejše osebe, lani pa smo prispevali intervju

ADA
Age Demands Action

HelpAge
International
global network

Program
Vseživljenjsko
učenje

Age Demands Action is a HelpAge global network campaign

o izzivih zaposlovanja. Letno oddamo tudi vprašalnik, ki zajema aktualne teme, največkrat vprašanja s področja zdravja in oskrbe ter diskriminacije in možnih zlorab starejših oseb.

OEWGA – Odprta delovna skupina za staranje ZN

Naše delo za zasedanje OEWGA je povezano z obema organizacijama, ADA pobudo in AGE programom. V želji, da bi naši pogledi in opozorila prišla do tistih, ki pripravljajo predloge za odločanje v ZN, organiziramo vsako leto širšo razpravo na teme, ki jih predlaga OEWGA in rezultate posredujemo našemu MZZ, ki oblikuje prispevek slovenske delegacije na zasedanju v New Yorku, pošljemo pa jih tudi vodstvu ADA pobude in AGE-u. K razpravi so povabljene ustrezne strokovne inštitucije, Varuh človekovih pravic, Zagovornik načela enakosti, naši člani in predstavniki pristojnih vladnih resorjev. Letošnje zasedanje OEWGA je bilo zaradi pandemije odpovedano. Tudi naša akreditacija tako ni bila potrjena. Evropske nevladne organizacije pa zdaj pozivajo, naj se sklic organizira čim prej, saj se stanje kršenja pravic starejših oseb poslabšuje. Da je problem

resen, kaže tudi nastop Generalnega sekretarja Antonia Guterresa, ki je 1. maja v svojem nastopu poudaril potrebo po politikah za zaščito starejših in navedel nekaj pomembnih polj delovanja. Podprlo ga je 140 držav članic ZN s posebno izjavo (povzeto na naši spletni strani).

Sodelovanje z Ministrstvom za zunanje zadeve (MZZ)

Z MZZ uspešno sodelujemo pri spredaj opisanih nalogah, poleg tega pa smo vključeni tudi v spremljanje Triletnega pregleda uresničevanja priporočil Sveta Evrope na področju uresničevanja človekovih pravic. Vabljeni smo tudi na informativne sestanke o aktualnih temah mednarodnih odnosov, ki jih za nevladni sektor organizira MZZ. Ta je z razstavo fotografij o starejših ljudeh pripravljeno sodelovati tudi na naših DMS, ko bodo spet aktualni. Letos skupaj pričenjamo z aktivnostmi za organizacijo zasedanja AGE Sveta v Sloveniji, v času našega predsedovanja Svetu EU v drugi polovici 2021. Srečanje bo predvidoma v oktobru 2021. Ker so dogovori še iz mandata prejšnje vlade, moramo zdaj, po koncu korona krize, preveriti, ali so v novi sestavi ti dogovori prevzeti kot obveznost države.

Rezultati in letošnje posebnosti

Z delom v upravnih organih mednarodnih organizacij in s sodelovanjem na organiziranih strokovnih konferencah prenašamo rezultate dela naših organov in slovenskih izkušenj ali pobud v širši krog mednarodnega nevladnega sektorja in v okviru možnosti posredujemo tudi informacije v povratni smeri. Na ta način dobivamo vpogled v dogajanja v Evropskem prostoru in širše, sproti lahko spremljamo poteze EU in njenih inštitucij v elementih, ki so pomembni za starejše in povečujemo razpoznavnost Slovenije in njenih seniorjev v mednarodnem okolju. Letos so, ob kopičenju številnih nalog, pri nekaterih mednarodnih akcijah sodelovali tudi strokovnjaki, ki delajo v naših organih, v temah iz njihovega področja. To vključevanje se je izkazalo za zelo dober način, ki povečuje kvaliteto našega delovanja. Za leto 2020 ostaja odprto vprašanje, kako bo z razpisom za stimuliranje mednarodnega sodelovanja društev, glede na pričakovane zožene finančne možnosti. Na to bo verjetno odgovoril pričakovani rebalans ZDUS proračuna.

*Jožica Puhar,
podpredsednica*

EURAG – sporočilo za javnost

Evropska federacija starejših – EURAG, ustanovljena leta 1962, je najstarejša evropska organizacija civilne družbe za starejše, s članstvom v 30 evropskih državah. Gre za neprofitno združenje, neodvisno od vseh političnih strank, katerega namen je spodbujati kakovost življenja in udeležbo starejših v družbi na vseh družbenih, ekonomskih in političnih ravneh. Na zadnjem kratkem srečanju – zaradi pandemije korone videokonferenca – so člani EURAG Generalnega sveta med drugim izpostavili naslednja vprašanja:

- Starejše osebe v javnosti večinoma predstavljajo in obravnavajo kot homogeno skupino "slabih, nemočnih in pozabljenih" ljudi.
- Res je, da so vsaj tako različni kot pripadniki mlajših starostnih skupin in večina jih ima izjemne zmogljivosti in potencialne.
- Starejše osebe veljajo predvsem za neaktivne upokojevence, ki želijo le uživati v življenju in se ne zanimajo za nove stvari.

Res je, da jih večina podpira svojo družino, sodeluje v združenjih, ustvarja mreže ... in uspešno uporablja sodobne tehnologije.

- Starejše osebe so pogosto diskriminirane s pretvarjanjem, da so breme za družbo – ekonomsko in za zdravstveni sistem itd.

Res je, da so vsi na nek način zgradili današnjo napredno in premožno družbo in celo še naprej močno prispevali k njej kot potrošniki, umetniki, raziskovalci itd.

Medije prosimo, da izpolnijo svojo odgovornost in dosledno prenašajo pravilno, diferencirano in nediskriminatorno podobo starejših. Ne pozabite: med nadaljevanjem življenja vsi upamo, da bomo dosegli visoko starost in si želimo, da bi bili potem zagotovo prepoznani in obravnavani kot individualne osebnosti – na pošten, spoštljiv in nediskriminatoren način.

*Dirk Jarré, predsednik
Dana Steinova, generalna sekretarka*

Prevod: Jožica Puhar

Dana Steinova

Inovativni pri povezanosti in preprečevanju osamljenosti

Čas korona virusa je pred nas, prostovoljce programa, postavil izziv, kako izvajati naš program, ko tako mi kot naši uporabniki sodimo v skupino starejših, ki naj ostanemo doma. Vedeli smo, da moramo najti način in se povezati z našimi uporabniki, saj smo za leto 2020 načrtovali vključitev 57.600 uporabnikov. V letu 2019 smo pri 57.557 vključenih uporabnikih opravili 115.200 obiskov in organizirali 76.270 različnih pomoči in storitev, kar naj bi dosegli tudi v letu 2020.

Prav tako smo se zavedali, da imamo le mi v programu podatke o tistih, ki so osamljeni, živijo sami in tistih, ki potrebujejo pomoč. In takih je kar 21.000. Naš prvi ukrep je bil, da smo se povezali z občinami in CZ, jim posredovali potrebne podatke in informacije za oskrbo uporabnikov s potrebami po pomoči in naši društveni koordinatorji so se nemudoma povezali s CV, nekateri med njimi pa so bili celo vključeni tudi v štabe CZ.

Pot do naših uporabnikov pa smo morali poiskati sami, da nadomestimo naše obiske, saj skoraj 30 % vključenih izraža občutke osamljenosti in skoraj 40 % organiziranih pomoči predstavlja druženje in spremstvo. Zavedali smo se, da bodo ti občutki osamljenosti in izoliranosti v času karantene še posebej izraženi. Strnili smo vso verigo izvajalcev, od vodstva programa, pokrajinskih in društvenih koordinatorjev ter prostovoljcev in se povezali z našimi uporabniki. Vzpostavili smo stike prostovoljcev s telefonskimi pogovori in drugimi oblikami komunikacije ob uporabi informacijske tehnologije.

Tako kot v času izvajanja programa z obiski, so največje breme neposrednih kontaktov nosili prostovoljci društev, ki so svoje uporabnike v telefonskih pogovorih spodbujali, jih informirali in seznanjali z možnostmi uporabe tehničnih pripomočkov za vzpostavljanje različnih oblik komunikacije.

Tako kot v času izvajanja programa z obiski, so največje breme neposrednih kontaktov nosili prostovoljci društev, ki so svoje uporabnike v telefonskih pogovorih spodbujali, jih informirali in seznanjali z možnostmi uporabe tehničnih pripomočkov za vzpostavljanje različnih oblik komunikacije. Pokrajinski in društveni koordinatorji so poleg neprestane medsebojne komunikacije in podpore prostovoljcem nosili še skrb spremljanja in evidentiranja izvajanja programa. V vsem tem času je bila pomembna tudi vloga predsednikov društev upokojencev vključenih v program iz vseh 13 pokrajin. Društva s svojimi prostovoljci so se pri izvajanju programa povezala z Rdečim križem, Karitasom, CZ v občinah, Lions klubi, v Velenju in Zagorju pa so se povezali z mladimi, organiziranimi v Mladinskem centru. Društva iz Savinjske doline, Posavja, Zg. Podravja 2, Celjskega, Dolenjske in Bele krajine, Šaleške z DU Velenje, Pomurja, S. Podravja in Ljubljane 2 pa so s 163 prostovoljci skrbela za razdelitev donirane hrane, ki jo je prejelo 1.465 oseb. Prostovoljci programa so za

Rožca Šonc

preprečevanje osamljenosti in socialne izključenosti opravili od 30. 3. do 15. 5. 2020 kar 24.900 telefonskih pogovorov in poslali 4.670 SMS sporočil. V Posavju in DU Velenju so organizirali pogovore med Viber skupinami in preko ZOOM aplikacij izvedli delavnice. Nekaj pogovorov so opravili tudi po Skypeu, povezani pa so bili tudi po elektronski pošti, Facebooku, Youtubeu. Koordinatorji in prostovoljci so ob upoštevanju navodil lastne zaščite in zaščite uporabnikov opravili 1220 obiskov do vrat, dostavili 1.875 paketov, dostavili nakupe iz trgovine ali lekarne, opravljali bančne storitve, nabavili sadike, cvetje, urejali nujne opravke s Centri za socialno delo in patronažno službo. Ni manjkalo tudi daril lastnih proizvodov, peciva, kruha, testenin in medu. Ob pomanjkanju zaščitne opreme so se prostovoljke Notranjske, Posavja, Gorenjske, S. Podravja, Celjskega, Savinjske doline, Zasavja, obeh primorskih pokrajin in Šaleške PZDU lotile izdelave mask in jih izdelale zavidljivo količino, 14.800, ki so jih poklonile svojim uporabnikom, prostovoljcem, občanom, nekaj pa tudi Civilni zaščiti.

Mislím, da smo prostovoljci programa Starejši za starejše tudi v tem kriznem času pokazali in dokazali, da naši uporabniki lahko tudi v tako težavnem času, kot je bila karantena, v času koronavirusa, računajo na nas. Tako mi kot naši uporabniki smo težko dočakali čas, ko se ponovno lahko srečamo. Ob koncu želim poudariti, da podatki, ki jih v tem zapisu navajam, še niso dokončni, saj vsebujejo čas le do 15. 5. 2020, ko še nimamo analiziranih poročil do konca meseca maja. Še enkrat bi se rada zahvalila vsem prostovoljkam in prostovoljcem, koordinatorkam in koordinatorju, predsednikom in predsednicam društev za nesebično opravljeno delo in podporo, podpredsednici Veri Pečnik pa za oporo in podporo ter podpredsednici Jožici Puhar za prijazne in spodbudne besede.

Pazite nase, da ostanemo zdravi.

Rožca Šonc, foto arhiv ZDUS

Intervju, Mag. Andrej Hudoklin, direktor NS PIZ

Zadnji teden meseca maja je na povabilo predsednika ZDUS Janeza Sušnika Zvezo društev upokojencev na Kebetovi 9 v Šiški obiskal direktor Nepremičninskega sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja, mag. Andrej Hudoklin. S predsednikom Janezom Sušnikom sta se pogovarjala o investicijah in olajšavah pri najemnih stanovanjih za upokojence, v razgovoru pa sta se dotaknila tudi investicij v Hotelu Delfin. Največ časa pa sta v razgovoru namenila urejanju zunanjih površin pred sedežem zveze, med Gorazdovo in Kebetovo ulico, saj ste bržčas sami ugotovili ob obisku naše zveze, da celoten predel pred ograjenim parkom bolj kot ne spominja na velikansko gradbišče.

Urejajo namreč parkirne površine, na katerih bo Zveza pridobila pet mest, še kar precej pa jih bo začrtanih na novo, tako da ne bo več mukotrnega iskanja parkirnega mesta (ali pač), ko se boste pripeljali v Ljubljano na sejo tega ali onega odbora ali komisije. Z deli so pričeli že v mesecu marcu, a so v času pandemije zastala, sicer pa je pogodbeni rok za izvedbo del sedem mesecev. Po končanem formalnem srečanju sta si ogledala še zunanje površine, ki jih urejajo pred sedežem zveze. Vprašan je bilo kar nekaj, po končanem ogledu pa seveda tudi z naše strani, za bralce revije.

Najprej me je zanimalo, kako na nepremičninskem skladu ocenjujete sodelovanje z ZDUS?

Nepremičninski sklad zelo dobro sodeluje z ZDUS na več področjih. Pri oddaji namenskih najemnih stanovanj sodeluje z 79 DU širom Slovenije. Preteklo leto smo organizirali 10 regionalnih srečanj s stanovanjskimi komisijami pri društvih upokojencev z izobraževalno, posvetovalno in komunikacijsko vsebino. Gre za dobro sprejeta srečanja in informacije, znanja in dobre prakse se prenašajo dvosmerno in bogatijo vse sodelujoče.

Mag. Andrej Hudoklin

Nepremičninski sklad je podprl prireditev **Dnevi medgeneracijskega sožitja**, kot krovno slovensko prireditev s pozitivnim poslanstvom v skrbi za starejše in povezovanju generacij, na kateri se je tudi predstavil. Poleg tega družba sodeluje z zvezo pri različnih projektih, tako s področja bivanja starejših (primer Helps) in drugih.

Najemnih stanovanj v tem trenutku ni na voljo. Tako kažejo podatki na vaši spletni strani. Kako pa sicer poteka postopek za najem stanovanja oz. oskrbovanega stanovanja?

Na spletni strani objavljamo seznam prostih stanovanj, ki jih v lokalnem okolju trenutno ne moremo oddati. Trenutno so stanovanja zasedena, kar kaže na dobro organizirano trženje kakor tudi odraz epidemije, ki nas je zajela v preteklih mesecih. Nepremičninski sklad razpolaga z 2.760 namenskimi in 360 oskrbovanimi najemnimi stanovanji po Sloveniji. Najemnina za namensko najemno stanovanje znaša v povprečju 3,4 EUR na

m², tako znaša najemnina za povprečno stanovanje velikosti 37 m² približno 126 evrov mesečno. Prevladujejo garsonjere in enosobna stanovanja. Prijave za najem namenskega stanovanja zbirajo stanovanjske komisije pri društvih upokojencev. Ta se oddajajo v skladu s Pravili za oddajanje namenskih najemnih stanovanj v najem, pogoji za najem namenskega najemnega stanovanja so status upokojenca ali druga starejša oseba, praviloma nad 65 let, primerno zdravstveno stanje – sposobnost samostojnega bivanja, prosilec ni v osebnem stečajju in sposobnost plačevanja najemnine ter ostalih stroškov, ki so vezani na najem. Prijava se odda na stanovanjsko komisijo pri društvu upokojencev v kraju, kjer želi nekdo bivati. Ko se stanovanje izprazni, se le to odda v skladu s prednostno listo. Oskrbovana stanovanja so novejša, vsa so arhitekturno prilagojena za gibalno ovirane osebe (dvigalo, držala, prilagojene kopalnice ...) Nepremičninski sklad ima v lasti 360 oskrbovanih stanovanj v 16 krajih po Sloveniji: **Brežice, Celje, Izola, Koper, Kranj, Krško, Litija, Ljubljana, Ljutomer,**

Logatec, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Škofljica, Trebnje in Trzin. Prvi objekt z oskrbovanimi najemnimi stanovanji pa je bil zgrajen leta 2001 v Logatcu. Oskrbovana najemna stanovanja v lasti Nepremičninskega sklada so velikosti od 27 do 72 m² in primerna za bivanje ene ali dveh oseb. Oddajajo se v skladu s Pravili za oddajanje oskrbovanih stanovanj v najem. Pogoji pa so enaki kot pri namenskih stanovanjih, le da prijave zbiramo pri nas, na Nepremičninskem skladu. Povprečna najemnina znaša 5,9 EUR/m², kar znaša v povprečju za stanovanje velikosti 40 m² okoli 236 EUR mesečno. V najemnici niso zajeti stroški, ki jih bodo po dejanski porabi zaračunali dobavitelji in izvajalci za porabljeno energijo in vodo, RTV prispevek, obratovalne stroške stavbe, stroški storitev osnovne in socialne oskrbe ter stroški za celodnevno telefonsko nujno pomoč (klic v sili) in morebitni drugi stroški in zvezi z uporabo stanovanja. Vsa stanovanja so zasedena, največje zanimanje zanje pa je v mestnih občinah in na Obali. Letno se na novo odda skupaj približno 240 namenskih in oskrbovanih stanovanj.

Kako je urejeno oziroma kaj morajo storiti prosilci glede prilagoditev bivanjskih površin za upokojence, ki sicer živijo v večstanovanjskih stavbah že kar nekaj desetletij, zdaj pa opažajo, da bi bilo marsikaj potrebno prilagoditi razmeram kakršne narekuje tretje življenjsko obdobje?

Bivanjske površine se lahko z manjšimi posegi prilagodijo življenju v tretjem življenjskem obdobju. Manjši posegi so vgradnja držal v kopalnici, sanitarijah in hodniku, povečanje osvetlitve prostorov, po katerih se gibajo starejši. Svetujemo, da uporabniki postavijo pohištvo tako, da jih pri gibanju (uporaba palic, hojč) čim manj ovira. Namreč, veliko sredstev vlagamo v vzdrževanje, prenovu in prilagoditev objektov za gibalno ovirane osebe! Z letnimi plani izvajamo prenove kopalnic (zamenjava kadi z visokimi robovi s tuš kadjo, obnovo instalacij, keramike), v objektih, kjer smo večinski lastniki se urejajo dostopi do objektov in prilagaja notranjost objektov, izvajamo celovite obnove objektov (zamenjava streh, stavbnega pohištva, energetska sanacije fasad), prenova in pa dograditve dvigala v skladu s tehničnimi, ekonomski-

mi in pravnimi možnostmi. V objektih, kjer Nepremičninski sklad ni večinski lastnik praviloma težko sprejememo odločitev za investicije, ki so namenjene izboljšanju bivanjskih pogojev starejših, o katerih sem že govoril. V preteklem letu je družba izvajala prizidave in izboljšave objektov na 12 lokacijah, med katerimi je zaključila celovito obnovo objekta z dograditvijo dvigala v Rogaški Slatini in Poljčanah. Družba je v letu 2019 namenila 2.9 mio evrov za vzdrževanje, prizidave, rekonstrukcije in prilagoditev objektov in stanovanj starejšim.

Katera pa je najzahtevnejša investicija, ki vas čaka v letošnjem letu?

Nepremičninski sklad neprestano išče primerne lokacije za gradnjo stano-

vanj za starejše oz. večstanovanjske objekte za nakup. V načrtu je gradnja 60 oskrbovanih stanovanj na Bledu in podpis pogodbe za nakup objekta s 30 oskrbovanimi in 17 namenskimi najemnimi stanovanji v Kozini, za kar je že pridobljeno soglasje nadzornega sveta družbe. Z namenom pridobitve dodatnih najemnih stanovanj za starejše bo družba v poletnih mesecih objavila javni poziv za zbiranje ponudb za odkup primernih večstanovanjskih objektov in zemljišč za gradnjo najemnih stanovanj za starejše.

Veliko uspehov in zadovoljnih uporabnikov vam želim še naprej in hvala za pogovor!

*Besedilo in foto,
Črt Kanoni*

Sogovornika med pregledovanjem skice opravljenih del

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Društvo upokojencev Škocjan med koronatedni

Čas, ki je spremenil tudi življenje naših občanov, članov Društva upokojencev Škocjan in Krajevne organizacije rdečega križa, smo preživljali drugače. Srečo imamo, ker živimo na podeželju. Tako smo imeli čas živeti v naravi in z njo. Vrtničke, polja, sadovnjake, vinograde smo marljivo obdelovali, urejali in nasadili še več in več.

Posamezniki so več časa preživljali ob branju časopisov, revij, knjig, reševanju križank. Nekateri pa so svoje konjičke dopolnili, razširili, nadgradili.

Minka Marušič je poleg urejanja hiše, peke svojega znanega »šarkljna« in ostalih dobrot obogatila svojo zbirko gobelinov – zdaj jih šteje 76! Njena hiša ja namreč prava galerija, ki obiskovalcu ob ogledu obogati in poboža dušo.

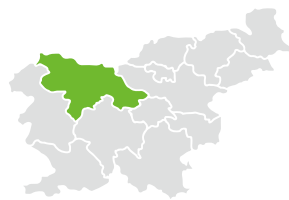
Franci Šterk je več časa preživel v svojem prostoru in kuhl svoj, povsod znani brinjevec, spletel pa je tudi približno 80 košaric različnih velikosti. Navdih zanje je pri njej dobila tudi naša upokojenka, poverjenica RK in DU, **Danica Šinkovec**. Pogrešala je pevske vaje, pohode, druženja. Prosti čas si je zapolnila z izdelavo gobelinov. **Tone Dimec**, mlad upokojenec z izrednimi

ročnimi spretnostmi in sposobnostmi, nikoli ne miruje. Iz lesa je naredil stojalo za kolesa, postavljeno pri hiši, šuštarški stol, pa klepec za klepanje kos. Osem vnukov pa je razveselil s stolčki. Žena Joži, večletna prostovoljka RK, ga je pri delu spodbujala in stolčke pobarvala in jih tako za otroške oči polepšala. Ko so se koronaukrepi sprostili, je stolčke postavil pod domačo češnjo, pod katero so se skupaj sladkali s prvimi češnjami.

Tanja Hočevlar si je koronačase obogatila z branjem. Čas pa je bil pravšnji tudi za urejanje »upokojenskega portfolia«, mape s prispevki o delu. Izdelovala pa je tudi voščilnice, ki jih podarja KO RK in DU Škocjan. Časi, v katerih živimo, niso prijazni. Koronavirus nam je spremenil življenje. Če smo predtem poudarjali, kako pomembno je, da smo zdravi in da se družimo, zdaj poudarjamo, kako pomembna je osamitev. Društveno življenje se je upočasnilo, družabno življenje je zamrlo, vse aktivnosti so se prilagodile koronaukrepom. Tesno smo povezani z občinsko upravo in civilno zaščito. Še sreča, da obolelih pri nas ni bilo. Pozitivno razmišljamo, se kdaj pa kdaj pokličemo in si kaj lepega povemo. Pokonci pa nas drži tudi narava, ki se je v vigredi razbohotila v vsej svoji lepoti. Mi pa smo ji s svojim delom v vrtovih, vinogradih, njivah, sadovnjakih, gozdovih hvaležni ... Dela ne bo zmanjkalo. Vsak dan pa si napolnimo z željo in mislijo: ostanimo zdravi.

Tanja Hočevlar, foto Janko Škoporc

GORENJSKA

DU Kamnik že 70 let ustvarja lepe zgodbe

»Če se ozremo nazaj v leto 1950, ko je bila 2. aprila pri Društvu upokojencev Slovenije ustanovljena podružnica Kamnik in v leto 1975, ko je 29. novembra društvo postalo samostojno, ugotovljamo, kako je čas hitro mineval in letos bomo praznovali že okroglih sedemdeset let društva,« je v zborniku, ki je izšel ob jubileju, zapisal predsednik DU Kamnik Vinko Polak.

Na začetku je bilo članstvo maloštevilno, toda hkrati z raznimi dejavnostmi se je povečevalo tudi število članov. V »najboljših časih« jih je bilo več kot tri tisoč, zdaj jih je dva tisoč sedemsto. Tako kot v večini društev je tudi tukaj čutili upadanje – vsako leto jih nekaj umre, nekateri izstopijo, novih mladih upokojencev pa ni, čeprav gojijo v društvu številne zanimive dejavnosti. Začeli so z izletništvom, ki je še zdaj priljubljeno, ter z raznimi športnimi oz. rekreativnimi dejavnostmi, najbolj pa je zaživela Ženska sekcija, ki je z organiziranjem razstav in drugih dejavnosti pustila poseben pečat društvu. Sekcija še vedno deluje, vendar pa se članice ne ukvarjajo več z ročnimi deli, ampak so našle druge dejavnosti – prilagodile so se novim časom in razmeram. Podobno velja tudi za skupine, ki so zaživele po krajevnih skupnostih. V društvu delujeta Mešani pevski zbor in ljudske pevke Predice. Dolga leta jim je delala družbo tudi folklorna skupina, ki je bila edina v občini, vendar zdaj ne deluje več v okviru društva, ampak stopa po samostojni poti. Zamrla je tudi Dramska sekcija. Najbolj množično se kamniški upokojenci udeležujejo športnih aktivnosti, pri čemer imajo pester izbor, saj deluje kar 14 sekcij – imajo tudi

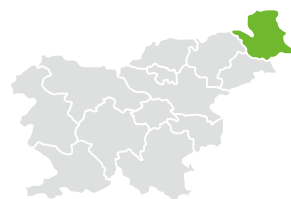
državne in pokrajinske prvake (kegljači, strelci, balinarke). Pred petimi leti je društvo pridobilo status humanitarne organizacije. Predsednik pravi, da je prav delovanje na področju humanitarnih dejavnosti njihovo poslanstvo, zato ni presenetljivo uspešno delovanje projekta Starejši za starejše, katerega koordinatorka je Branka Lap, prvih deset let pa je ta program vodila Marjana Berlec. Imajo 33 prostovoljk, ki redno obiskujejo starejše ljudi po seznamu, ki jim ga posreduje občinska uprava. Po nekaterih društvih imajo težave s pridobivanjem podatkov, oni jih nimajo, saj so z Občino podpisali pogodbo o socialnem varstvu. Vsako leto tako anketirajo vse starejše, ki ustrezajo kriterijem, glede na to, da se starost viša in da so ljudje tudi v višji starosti še dokaj vitalni in zdravi, pa so se odločili, da bodo odslej obiskovali le starejše od 75 let. Nekatere prostovoljke posameznikom pomagajo tudi pri različnih opravilih, jih peljejo v trgovino in po drugih opravkih. V društvu že vrsto let merijo krvni tlak, sladkor, holesterol in trigliceride. Občasno je ob tem prisoten tudi zdravnik prostovoljec, ki deli praktične nasvete. Če je takšna želja oz. potreba, grejo prostovoljke tudi na teren oz. k posameznikom domov. Vsako leto obiščejo tudi bolne člane. Prav tako obiščejo in obdarijo jubilate – člane, ki dopolnijo 80 in 90 let, starejše pa z obiskom in darilom razveselijo vsako leto. Enkrat letno se spomnijo tudi tistih, ki so se preselili v domove za starejše. »Letos imajo kar 190 jubilarcev, jih je pa vsako leto nekaj več,« pravi gospa Berlec. Ravno tako počastijo zakonske pare, ki dosežejo 50, 60, 65 let skupnega življenja. Letos imajo prvič člana, ki sta poročena že 70 let. Navado imajo, da dvakrat letno (junija in decembra) pripravijo kulturno zabavno popoldne, na katerega jih povabijo, če se kakšen par prireditve ne more udeležiti, pa ga seveda obiščejo na domu. Letos zaradi znanih razmer junija dogodka ni bilo in so vse jubilate osebno obiskali.

V društvu skrbijo tudi za izobraževanje članov in razna druženja, redno imajo dihalne vaje, ki jih vodi fizioterapevtka, organizirajo letovanja, bralna srečanja, plesne večere, razne tečaje. Skratka, prav vsak lahko najde nekaj zase, za svojo dušo in telo. Ponosni pa so tudi na lastne prostore – hišo, ki jim jo je pred leti podarila občanka, ki sicer živi v tujini. Hiša je bila potrebna temeljite obnove, vendar so jo z lastnimi sredstvi in delom zelo lepo uredili. V njej deluje tudi gostinski lokal Marjanca, ki so ga nekdanj dajali v najem, zdaj pa posluje pod njihovim okriljem, v njem pa delajo trije prostovoljci.

DU Kamnik letos torej praznuje 70-letnico. V maju so načrtovali veliko svečanost, ki pa je zaradi znanih razmer ni bilo. Ampak

brez jubilejne proslave kljub temu ne bodo ostali. Združili jo bodo z njihovim vsakoletnim »dnevom društva«, ki ga organizirajo septembra, in takrat povabili prav vse svoje člane in njihove partnerje ter se povesečili okrog obletnice. So pa svoje člane že razveselili z jubilejnim zbornikom, v katerem so svoje čestitke jubilarcu objavili predsednik ZDUS Janez Sušnik, predsednik PZDU Gorenjske Zdravko Malnar in župan Občine Kamnik, ki je med drugim zapisal: »Skupaj ustvarjamo lepe zgodbe, za kar ste zaslužni vsi vi, ki predano vodite ter skrbno opravljate svoje naloge, ob tem pa ne pozabimo vas, članic in članov, ki se dejavnosti društva udeležujete v velikem številu. Naj vas še dolgo vodijo številni novi izzivi, kakovostno preživljajte svoj prosti čas in znanja delite drug z drugim.«

Slavica Bučan, foto Arhiv DU Kamnik

POMURSKA

Upokojeni optimisti v karanteni

Proti koncu meseca februarja, ko smo v Sloveniji še veselo skakljali naokrog, me je poklicala Dragica: »Se jutri dobimo? Moramo izkoristiti naše srede, dokler se še lahko srečujemo. Ko bo kuga tukaj, bo vsega konec.« Priznati moram, da me je zmedla. Skoraj prepričana sem bila, da se njena slutnja ne more uresničiti. Pa vendar je virus, kot bi bil eden od jezdecov Apokalipse, z vso močjo udaril že čez dobrih štirinajst dni.

Tisto sredo smo si v skupini ob prihodu in odhodu nazadnje podelili objeme. Ne morem se spomniti, kako in kdaj smo se jih navadili. Prišli so povsem spontano in med nas vnesli prijetne občutke bližine, prijateljstva, pripadnosti ter zaupne delitve lepega in tudi manj lepega.

Na zadnjem srečanju objemov ni bilo več. Veljala so že priporočila o drugačnih medsebojnih stikih in navadah. Z zanimanjem smo si po računalniku pogledali fotografije s Tonetovega decembrskega potovanja po Singapurju, Maleziji in Tajski, prisluhnili njegovim vtisom s tistega eksotičnega potovanja, se nato spontano pomenili še o tem in onem in se razšli z obljubo: »Se slišimo!« In res je ta naš »se slišimo« že čez nekaj dni postal realnost in edini način ohranjanja stikov. Že prej je poleg tedenskih srečevanj komunikacija potekala med Tonetom in mano, med nama in člani skupine, kakor tudi med člani samimi. V času karantene pa so stiki po telefonu, preko SMS sporočil ali e-pošte postali način delovanja skupine. Drugačen, vendar zanimiv. Pravzaprav je življenje v karanteni pokazalo, kako zelo je skupina povezana in kako se člani pogrešajo. Nekatere članice so se rade družile tudi izven tedenskih srečanj in si z malo domišljije znale polepšati dan. Dve s kolesi in ena z mopedom so se srečale nekje na sredi svojih poti in si z od doma prineseno hrano in pijačo naredile piknik. Analiza dogajanja je bila na naslednjem srečanju več kot zabavna. Sama jih pogosto pokličem in dobim zanimive povratne informacije, če ne o drugem pa o tem, kaj so ali kaj bodo kuhale, pekle ali kaj drugega počenjale okoli svojih hiš. Še večkrat one pokličejo mene in skupaj ugotovimo, da spoštujemo karanteno in so si znale organizirati stanje v skladu s sloganom **#ostanidoma**.

Težje je tistim, ki prebivajo v blokovskih stanovanjih. Moj klic še najbolj razveseli Zdenko, ki je priklenjena na invalidski voziček v varovanem stanovanju in zaprta med štirimi stenami povsem odvisna od tuje pomoči. Vzpodbujam jo k pozitivnim mislim in k pričakovanju osebne snidenja, ko bo to mogoče. Vitalno in optimistično Miro, rojeno v letu in na dan Hitlerjevega napada na Jugoslavijo, sem že navsezgodaj presenetila s čestitko. Sledile so mi tudi druge članice, ki sem jih po telefonih opozorila na njen rojstni dan. Bila je vesela. Podelili sva osebni mnenji o ukrepih in o tem, kako vplivajo na njene življenjske navade. Z upoštevanjem predpisov poskrbi zase in se večkrat odpravi tudi na sprehod v park. »Sicer bi se mi zmešalo«, je dejala in potožila o napetostih med stanovalci v bloku in tudi o tem, da jo zelo skrbi za vnukinjo, ki kot zdravnica živi in dela v Ameriki. Sem pa spregledala, da je v aprilu praznovala tudi Albina, naša dobra vila, ki nas na srečanjih pogosto razvaja s svojimi pekovskimi in slaščičarskimi presežki. Da skupina resnično deluje tudi na daljavo, so dokazala telefonska opozorila članic, ki so preverjale, če sem ji že voščila. Hvaležna sem napako popravila s SMS sporočilom.

Marta je zimo preživela pri hčerkinu družini v tesnem blokovskem stanovanju, a je pred razglasitvijo epidemije uspela uiti na deželo v svojo hišico ob Muri. Ob mojem zadnjem telefonskem klicu sem v primerjavi z njenim zimskim razpoloženjem začutila sproščenost in radost, da lahko o sebi, svojih navadah in potrebah odloča sama in da, kot je povedala, ni treba »hoditi« drug po drugem. Zdravo in polno življenja jo je zanimalo, kako karanteno prenašajo ostali člani skupine. Sama upošteva vsa navodila, razen gibanja samo v svoji občini. V tej bi si namreč potrebščine lahko preskrbela le s kakšnim prevozom, ki pa ga nima, saj je trgovina z živili precej daleč. Pa se primerno zavarovana peš odpravi čez most reke Mure na štajersko stran v sosednjo občino Radenci in že čez nekaj sto metrov pride do trgovine.

In sovoditelj Tone? Deluje. Poleg telefonskih klicev me občasno po e-pošti preseneti z lepimi fotografijami iz okolice svoje hiše ali z bližnjega sprehoda, vsem pa rad pošlje kakšno iskrivo SMS sporočilo, kot na primer: »Dobro jutro, Upokojeni optimisti, ste v redu? Vam mir ugaja? Vam ni dolgčas? Meni dela ne zmanjka. Nisem vedel, da ga je pri hiši toliko. Še knjig nimam časa brati. Želim vam plodnega vsakdana in na svidenje ob prvi priložnosti«. In jaz? Dolgega časa ne poznam. Sicer še vedno rehabilitiram v lanskem maju hudo zlomljeno nogo, se jezim na množico stopnic v hiši, pa vendar kljub slabšemu premikanju uspevam urejati, pospravljati in odstranjevati stvari, ki so se več let kopičile po vseh prostorih. Berem, rešujem križanke, pogledam poročila po TV ali si poiščem kak dober film, prisluhnem novicam na lokalnem radiu, pobrskam po internetu in Facebooku, ali si vzamem več časa za kuhanje za naju z možem. V trgovine mi ni treba hoditi, saj za to poskrbita sin in snaha. Le moja dva vnuka neizmerno pogrešam, saj mlada družina živi v drugi občini. Začimbo vsakdanjemu dogajanju pa daje delo s skupino na daljavo. Hvaležna sem vsem napotkom ZDSGS po spletu in dragi Danijeli, ki me tudi z osebno komunikacijo usmerja, vzpodbuja in potrjuje, da skupina lahko živi tudi v drugačni obliki. Tudi medsebojno pomoč lahko štejem med dela na daljavo. Z Dragico sva na primer po telefonu reševali dilemo, kateri zapis bi bil bolj pravi: koronavirus, korona virus ali virus korona, saj Slovenski pravopis, kar je razumljivo, tega pojma ne pozna, v medijih pa se srečujemo z vsemi tremi oblikami. Do solz sva se nasmejali, ko sem ji povedala šalo, da razpravljava tako kot najini kolegi slavisti na nekem simpoziju, ki so se celo noč prepirali, kaj je bolj pravilno: dežuje, dež pada ali dež gre. Soglasja niso našli, a ko

so proti jutru zapuščali dvorano in jih je zunaj presenetil močan dež, so vsi v en glas vzkliknili: »Mater, kak ščije!«

Pa vendar ... kljub vsem dogajanjem čutim tesnobo, ki ostro vrta in postavlja nešteto vprašanj. Kakšna je prava resnica o smrtonosnem virusu svetovnih razsežnosti? Ali resnica sploh obstaja? Bo človeštvo znalo preživeti in živeti? In kako se bomo v vsem tem znašli mali ljudje na obrobju svojih življenj? In kdaj se bomo »Upokojeni optimisti« zopet lahko srečali, se vrnili v čase, ko nam je Marija vsako pomlad nabrala regrat in ga z nasmehom podelila vsakemu od nas. Ko je po vožnji z mopedom odložila čelado, sedla na svoje mesto in nas seznanila: »Imam ženitno ponudbo.« In ko bo takšno humorno naznanilo ali zanimivo sporočilo kogar koli izmed nas ponovno postalo tema pogovora srečanja skupine, takrat ... ja, šele takrat bomo lahko rekli: »Vrnili smo se v dobre stare čase«.

Erika Hriberšek, DU Murska Sobota, Skupina starih ljudi za samopomoč »Upokojeni optimisti« in prostovoljka v Programu starejši za starejše.

SEVERNA PRIMORSKA

Humanitarna gesta članic Društva upokojencev Nova Gorica

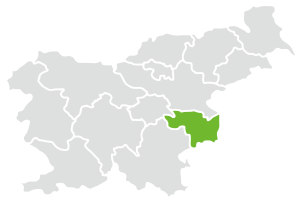
Članice Društva upokojencev Nova Gorica, vključene v program Starejši za starejše, so v času korona krize svoje delovanje prilagodile navodilom in protokolu ZDUS, samoiniciativno pa so se odzvale na poziv občinskega štaba civilne zaščite, da potrebuje šivilje za šivanje mask.

Poleg že omenjenih prostovoljk so se akciji pridružile tudi druge članice ter celo nečlanice društva. Med njimi so bile tudi take, ki so morale pomisliti, kje neki imajo spravljen tisti stari šivalni stroj. Zavzeto so se lotile dela in so po predloženih krojih sešile preko 10.000 zaščitnih mask. Ne glede na visoko stopnjo ogroženosti so same praktično dnevno na sedežu CZ prevzemale material in oddajale sešite maske. S svojim delom in odnosom so pokazale veliko mero družbene odgovornosti. Z naklonjenostjo so spre-

jele prijazno gesto župana Mestne občine Nova Gorica Klemna Miklaviča, ki se je vsem prostovoljkam osebno zahvalil in vsaki izkazal svojo pozornost s priložnostnim darilom. Ob tem je poudaril, da je prostovoljstvo gonilo skupnosti in izrazil veselje nad tako velikim številom srčnih, marljivih in zadovoljnih prostovoljk.

DU Nova Gorica

POSAVJE

Občni zbor Društva upokojencev Sevnica

Gostišče Dolinšek na Vrhu pri Boštanju je bilo v petek, 6. marca 2020, polno do zadnjega kotička. Z avtobusi in avtomobili se je na občni zbor pripeljalo kar 227 članov in članic. Prijetno restavracijsko okolje je bilo videti kot prizorišče kje v Parizu: zavese, svetlobni učinki, pri vhodu pa sta nas pozdravljali predsednica in tajnica Društva upokojencev Sevnica.

Ob štirih popoldne se je vse uradno začelo s pozdravom predsednice in razigranim pevsko-plesnim nastopom Folklorne skupine Spomin. Novoustanovljeni pevski zbor je zapel še dve pesmi in že je bil čas za resnejše stvari. Delovno predsedstvo občnega zbora pod vodstvom Franca Ernestla nas je uspešno popeljalo skozi točke dnevnega reda. Predsednica Društva Ana Jelančič je nanizala bogato dejavnost društva s kar 947 člani in članicami v preteklem letu: izobraževanja, socialne dejavnosti v društvenih prostorih in Domu upokojencev Sevnica, projekt Starejši za starejše, bogate kulturne prireditve, srečanja, ekskurzije, letovanja, različne športne aktivnosti. Soglasno smo potrdili njeno poročilo in tudi finančni del poročila.

Za pomembne zasluge v Društvu upokojencev Sevnica so prejeli male plakete Društva upokojencev Sevnica: Cvetka Biderman, Ladislava Grilc, Marko Okorn, Jože Peklar in Magdalena Žibert; veliko plaketo Zveze društev upokojencev Slovenije pa Otilija Kus.

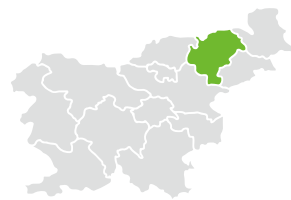
Okvirni program za tekoče leto prejme vsak ob plačilu članarine, v njem pa so navedene vse, že ustaljene dejavnosti. Najti pa moramo ime in umetniškega vodjo za pevski zbor, z delom pa

je začel tudi ročnodelski krožek. V skrbi za starejše je družba še vedno precej mačehovska, v prihodnje bo med drugim treba resno razmišljati o dnevnem centru zanje.

Potrdili smo dva nova člana Upravnega odbora, zbor sta pozdravila tudi predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev Posavje Jože Žnidarič in predstavnica Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Sevnica Romana Ivačič. Večer smo sklenili ob večerji in klepetu s prekrasnim sončnim zahodom v ozadju. Naj bo lepa, topla in barvita tudi naša jesen življenja.

Društvene dejavnosti lahko spremljate na spletni strani: <https://dusevnica.weebly.com/>

Romana Ivačič, foto Vinko Šeško

ZGORNJE PODRAVJE

Seja UO PZDU Maribor v kriznem času

Prepričan sem, da se ni samo pri nas na štajerskem, ampak tudi po drugih pokrajinskih zvezah nabralo kar nekaj problemov in težav, ki so terjale hipno reakcijo vseh društev. V prvi vrsti moram pohvaliti vse naše prostovoljce iz programa Starejši za starejše, ki so se odzvali na klic potrebe po šivanju zaščitnih mask in pomoči potrebnim med krizo.

Seja DU Maribor

Dogovorili smo se tudi z nekaterimi manjšimi trgovinami, ki so bile pripravljene dostavljati prehranske artikle naročnikom na dom. Zagotovili pa smo tudi popravilo električnega štedilnika naši članici, saj se je znašla v skoraj brezizhodnem položaju, ni si mogla pripravljati toplih obrokov. Po svojih močeh sem prepričan, da smo naredili majhne stvari, ki so ogromno odtehtale. UO PZDU Maribor se je sestal v četrtek 28. 5. 2020 v prostorih DU Maribor Tabor. Na dnevnem redu smo imeli 14 točk, v razpravi pa smo obravnavali kar devetnajst tem. Rdeča nit seje so bili ukrepi in predvideno odpravljanje le-teh, letovanje v Hotelu Delfin, kulturnih in športno rekreativnih dogodkih, medse pa smo sprejeli tudi novo DU Gaj-Pragersko, tako da naš PZDU šteje trenutno 65 DU iz Zgornjega Podravja. Vsi člani UO smo bili enotni, da je nujno ohraniti in spodbujati vse oblike kulturnega, športno-rekreativnega, družabnega in interesnega ustvarjanja vseh članov, saj bi upad teh aktivnosti imel nepopravljive posledice.

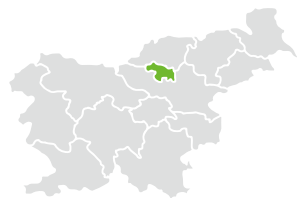

Prejemniki priznanj in plaket

dice ne samo na kratek, temveč tudi na dolgi rok. Na vse akterje, ki so gonilna sila v interesnih okoljih smo se obrnili s pozivom o brezpogojnem udeležanju zastavljenih aktivnosti iz programa dela za leto 2020. Vemo, da bodo določene težave na nekaterih področjih, a kako jih reševati, naj nam bo izziv. Prepričan pa sem, da nam bo, kot vedno, tudi tokrat uspelo.

Vsem upokojenkam in upokojencem čestitam ob njihovi smeli drži med kriznim časom ter želim uspešno delo in ostanite zdravi.

Edi Sever, foto Viljem Šetar

ŠALEŠKA

V Velenju močno jedro prostovoljstva ter skrbi za starejše in bolne

Mednarodni dan prostovoljstva za ekonomski in socialni razvoj ali krajše Mednarodni dan prostovoljstva je razglasila Organizacija združenih narodov na 40. zasedanju generalne skupščine z resolucijo A/RES/40/212, in sicer 17. decembra 1985. Od takrat se vlade, Združeni narodi in civilnodružbene organizacije pridružujejo prostovoljkam in prostovoljcem iz vsega sveta pri praznovanju 5. decembra, mednarodnega dneva prostovoljstva.

Mednarodni dan prostovoljstva omogoča organizacijam, ki v svoje programe vključujejo prostovoljce/prostovoljke, ter posameznim prostovoljkam in prostovoljcem, da pokažejo javnosti, kaj so prispevali s prostovoljskim delom na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni pri doseganju razvojnih ciljev tega tisočletja. Vendar pa 5. december še zdaleč ni le en dan, saj se dejavnosti ter pozornost do plemenitih ljudi, ki opravljajo delo v korist pomoči potrebnim v lokalni skupnosti ter širše, zato se v času intenzivnega izvajanja dejavnosti večkrat prireja dogodke in razglašanje »najboljših« v okvirih občin ter organizacij civilne družbe skozi vse leto oz. ob posebnih ciklih dogajanja. Epidemija COVID19 takšno obdobje in po njem marsikje, tudi v družtvih upokojenecv Slovenije ter občinah in regijah, ne pozablajo na te prav posebne mlajše in starejše aktiviste.

Sprejeli prostovoljce medobčinske zveze prijateljev mladine in skupine Udarnik

26. maja so v Galerijo Velenje povabili prostovoljce Medobčinske zveze prijateljev mladine Velenje in skupine Udarnik Mladinskega centra Velenje. S sprejemom so se predstavniki MOV in MZPM želeli prostovoljcem zahvaliti za izjemno delo, ki so ga opravili v času epidemije. Prostovoljci so se vsak dan izpostavljali in pomagali tistim, ki so pomoč najbolj potrebovali. Prizadevnost in trud prostovoljcev sta dokaz, da v Šaleški dolini znajo in zmorejo in da bo Velenje ter širši prostor Šaleške doline vedno prostovoljstvu prijazno področje. V prihodnjih mesecih, ko bodo vladni ukrepi predvidoma dovoljevali združevanje več kot 50 ljudi, bodo v Velenju pripravili druženje za vse tiste, ki so v času epidemije pomagali pomoči potrebnim.

Značilnost medgeneracijskega sodelovanja in pomoči

Skupina Udarnik je v času izrednih razmer brezplačno izvajala več akcij pod sloganom »Naše ulice so prazne, naša srca ne«. Na domove so dostavili 2.179 brezplačnih toplih obrokov, ki jih je za starejše, invalide, socialne upravičence in tiste, ki si ne morejo skuhati ali privoščiti toplega obroka, zagotavljala Mestna občina Velenje. Za starostnike in gibalno ovirane osebe, ki niso imele možnosti, da bi svojci ali znanci namesto njih opravili nakupe osnovnih stvari, so opravili 212 nujnih nakupov in opravkov (trgovina, lekarna). Ekipa prostovoljk in prostovoljcev je opravila 29 pogovorov po brezplačnem družabniškem telefonu »K,r povej«. Na ta način so krajšali čas starostnikom, ki zaradi priporočene osame niso imeli socialnih stikov.

»Udarnik MC« ter MZDPM Velenje so pomagali mnogim upokojenecem

Na pomoč so priskočili tudi različnim organizacijam, ustanovam, društvom, posameznikom pri izvajanju podpore na humanitarnem področju, izvedli so tudi animacijske programe. Mestna občina Velenje je prostovoljcem zagotovila vozila in potrebno opremo. V projektu je sodelovalo 39 prostovoljk in prostovoljcev ekipe Udarnik Mladinskega centra Velenje, ki so skupno opravili 1.429 delovnih ur (prevozi, dostava obrokov in nakupov, družabništva, animacije, šivanje mask, sprejemanje klicev, delitve humanitarnih paketov idr.). Prostovoljke in prostovoljci Medob-

Sprejem prostovoljcev ZDPM v Velenju

činske zveze prijateljev mladine Velenje so v času epidemije pomagali družinam z otroki na več načinov. Razdelili so 150 paketov čistil in hrane, zbrali 40 računalnikov za osnovnošolce za pouk na daljavo, nudili učno pomoč na daljavo, organizirali varstvo otrok na domu, izvedli plačilo položnic in nakupe bonov za hrano za družine v stiski v višini 5.000 evrov ter drugo.

Jože Miklavc, foto MOV

Šaleška PZDU spet v tirnicah

Ko nam je težko, stopimo skupaj

V Šaleški dolini ter še bolj intenzivno v osrednjem delu krajev Šmartno ob Paki Šoštanj in Velenje, kjer deluje deset društev, ob njih pa še klub upokojencev Gorenje, je bilo v obdobju epidemije na videz delovno zatišje. Ukrepi ne-druženja in prepoved prehajanja meja občin so upočasnili delovanje, saj se ni vedelo, ali bi načrtovane aktivnosti sploh lahko bile izpeljane, a vseeno so posamezniki delovali kot prostovoljci.

Priznanje Barbari Tori in DUŠ za vzorono sodelovanje pri ŠPZDU ...

V glavnini so bili to prostovoljci programa Starejši za starejše. Kot ogrožena skupina so seveda morali še bolj upoštevati preventivne ukrepe, ki jih je zapovedoval neuničljivi Jelko v imenu vlade in NIJZ. Vseeno pa so številni posamezniki, kot smo že poročali v naši reviji, odigrali marsikje ključne vloge, da je bilo lažje prav tistim ljudem, ki so bili bolj ranljivi za okužbe in obolenja. Nosilci funkcij ter nekateri strokovni sodelavci društev upokojencev pa so kljub srhljivemu vzdušju pletli načrtovana dejanja, da bi po preklicu epidemije in prekinitvi ukrepov lahko nadaljevali z delom. Predsednik Šaleške pokrajinske zveze Franc Vedenik nam je pred osrednjo poletno sezono povedal, da so člani DU v Šaleški dolini zdravstveno krizo ter krizo odnosov na območju delovanja preživeli v povezavi s strokovnimi institucijami in občinami dobro, brez žrtev in močnejši, pripravljeni na morebitno ponovitev drugega vala.

»Globoko smo si oddahnili, ko je pritisk popustil in občani ter država lahko spet skoraj normalno funkcioniramo, veselimo se dela in druženja, ki nam prinašata veselje in možnost nadaljevanja našega poslanstva«, nam je povedal Vedenik. Predstavil pa je tudi še najaktualnejše dogodke v času od junija do septembra, če bodo ostali pogoji izvajanja vsaj v takšnem stanju in obsegu, kot se kaže v teh dneh in tednih.

Tudi članice DU Paka so pridno izdelovale maske

»Delo društev je v času korona krize nekoliko zamrlo, vendar so se društva prilagajala razmeram in delovala po svojih zmogljivostih. Najbolj aktivno je bilo v tem času DU Velenje, kjer delo praktično ni zastalo. Društvo je ponudilo občanom široko paleto pomoči. Svoje člane smo stalno obveščali o posebnostih, tako je bilo samo v mesecu aprilu in maju članstvu poslanih preko 30.000 SMS sporočil. Zaznali smo, da ljudje potrebujejo informacije, želijo si kontaktov. Izredno delo smo opravili pri razdeljevanju donirane hrane, kjer so se v času korona krize zelo povečale potrebe,« je še dodal.

Korona kriza je mimo in UO ŠPZDU je že zastavil delo oz. izvajanje programa dela v nadaljevanju leta. Nekatere aktivnosti bomo predstavili v drugo polovico leta, namera pa je, da izvedemo vse glavne, po planu predvidene prireditve. Tako bomo tradicionalno srečanje »zlatih« in »diamantnih« poročnih parov izpeljali 20. avgusta, dan za tem, 21. avgusta, pa še srečanje članov ŠPZDU. V septembru nameravamo v celoti izpeljati naše Dneve medgeneracijskega sožitja. Sprostili smo tudi vsa športna tekmovanja z na novo postavljenimi termini tekmovanj. Ta bodo potekala tudi v času dopustov, praktično vse poletje.

Skratka, DU ŠPZDU Velenje so se v času korona krize odzvala z organiziranjem široke palete pomoči. Opozorili smo nase, da smo še vedno aktiven člen naše družbe, da želimo zagotavljati kvalitetno življenje ne le starejšim, temveč tudi ostalim generacijam. Kriza je še povečala pripadnost članstva v društvih, prostovoljstvo pa se je pokazalo kot izredno čvrst steber pri zagotavljanju pomoči občanom.

*Jože Miklavc,
foto Vladimira Tisnikar in Jože Miklavc*

ZDUSplus

Društvo klekljaric Koroške

Klekljana čipka ni tradicionalna značilnost Koroške, vendar je s svojo lepoto in nežnostjo že pred časom osvojila koroška dekleta in žene. K nam jo je prinesla Marija Apohal iz Železnikov.

Korošice organizirano klekljajo že od leta 1991. Ves čas so delovale pod okriljem Kulturnega društva Prevalje, oktobra 2004 pa so ustanovile samostojno »Društvo klekljaric Koroške«. Delujejo v sedmih sekcijah (Črna, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd, Mislinja in Radlje), kamor je vključenih okrog sto članic. Nekatere so tudi članice OIDFE (Mednarodna organizacija za klekljano in šivano čipko) na šestih šolah pa imajo tudi krožke klekljanja.

Koroščem se predstavijo na razstavah z imenom Umetnost v belem. Njihove razstave gostujejo tudi po Sloveniji in tujini. Ena od sekcij Društva klekljaric Koroške je sekcija **Sotočje Dravograd**, ki je tudi članica Društva upokojencev Dravograd. Članice so večinoma upokojenke in članice društva. Najprej so se srečevale v OŠ Šentjanž, sedaj pa že petnajst let v OŠ Dravograd. Trenutno je trinajst aktivnih članic. Njihova mentorica je Mira Časar. Na srečanjih delajo po programu, ki si ga začrtajo – vodilo jim je tema razstave. Seveda pa delajo tudi čipke po svoji želji, predvsem za darila sorodnikom in prijateljem.

V kraju so imele priložnostne razstave, že enajst let zapored pa imajo tradicionalno razstavo v mesecu decembru. Vsako leto je razstava na določeno temo, obeležijo pa tudi okrogle obletnice klekljanja posameznih klekljaric. Sodelujejo na občinskih prireditvah, kjer predstavijo svoje izdelke in demonstrirajo klekljanje. Njihove čipke ne krasijo zgolj njihovih domov, pač pa zaljšajo tudi domove sorodnikov in njihovih prijateljev, Galerijo Srečka Fruhaufa in Dvorec Bukovje. Vodijo tudi krožke klekljanja na OŠ Dravograd in OŠ Šentjanž. Da pa njihovo delo ni ostalo neopaženo, priča

tudi dejstvo, da so prejele Zlati grb Občine Dravograd.

Članice so vključene v Društvo klekljaric Koroške, kjer so aktivne pri vseh njihovih dejavnostih, v Zvezo kulturnih društev Dravograd ter DU Dravograd. Mira Časar in Anja Onuk sta članici OIDFE (svoje čipke razstavljata na svetovnih kongresih OIDFA) ter članici Fuselliana. Vsaka čipka je nekaj posebnega in enkratnega. Čeprav je narisana po predlogi, je unikat, saj jo klekljarica izdelava malo po svoje. Te drobne nitke so spletene z veliko potrpljenja in ljubezni.

Besedilo in foto, Mira Časar

Tudi v tokratni številki nadaljujemo s pisnimi razmišljanji naših osnovnošolcev OŠ Lava Celje na temo, Domujem z dedkom in babico, ki so bili predvideni za literarni natečaj na naši prireditvi Dnevi medgeneracijskega sožitja v mesecu maju 2020.

Skrb za bivalni standard starejših v Sloveniji prinaša boljši bivalni standard mladim

Kako ocenjujem bivanje starejših v moji družini? Kaj menim o stanovanjski problematiki in

stanovanjski mobilnosti? To sta vprašanja, na kateri takoj, ko sem si ju zastavila, nisem znala odgovoriti. Razmišljala sem, zakaj, in menim, da zato, ker se dandanes mladi ukvarjamo z drugimi stvarmi in takšni stvari ne damo dovolj velike pozornosti. Ampak mislim, da to ni prav! Zato sem se v to tematiko res poglobila in razmišljala o njej.

Kako ocenjujem bivanje starejših v moji družini? Kaj menim o stanovanjski problematiki in stanovanjski mobilnosti? No,

zdaj znam odgovoriti. Razlog, zakaj takoj nisem znala odgovoriti na prvo vprašanje, je bil, ker v moji družini nihče od štirih starostnikov ne živi v slabih pogojih, vem pa, da so številni v Sloveniji in nasploh na svetu, ki takšne sreče nimajo. Žal številni starejši nimajo dovolj velikih pokojnin in nasploh finančne podpore, da bi lahko (še posebej, če živijo sami) vzdrževali svoje bivališče. Številni tudi fizično tega niso zmožni. Ne dolgo nazaj nas je pretresel tudi primer starostnice, ki naj bi jo oskrbovali domači, a v resnici ni bilo tako. To je še en vzrok, zakaj nekateri starejši živijo v slabih pogojih, in sicer je to zane-

marjanje. Tretji primer pa so starostniki, ki živijo v domovih za starejše. Res je, da je za njih poskrbljeno ves čas, vendar v takšnih primerih, kot se je zgodil sedaj – korona virus, domovi za starejše nimajo ustrezne opreme, da bi lahko zagotovili varovanečvo varnost. V obdobju raziskovanja sem dobila nekaj idej, ki bi, če bi se uresničile, znale biti zelo koristne. Moj prvi predlog je, da bi starejši, ki ne bi bili zmožni vzdrževati svojega bivališča in bi ta potreboval obnovo, lahko zaprosili za prenavo svojega stanovanja – stroške bi, kolikor bi bilo mogoče, krili sami (po potrebi bi manjše zneske lahko doplačala

tudi država), bistvo bi bilo, da bi jim ljudje, ki bi bili za to zadolženi, vse skupaj organizirali (poiskali najugodnejše ponudnike, urejali postopke ...), saj starejši običajno niso preveč spretni z elektroniko, ki jo dandanes potrebujemo za bolj ali manj vse – tudi za iskanje ponudnikov, za razna dogovarjanja itd. in jim to lahko predstavlja precejšno muko. Moj drugi predlog je, da bi se nad oskrbo starejših na domu izvajali pogosti pregledi z namenom, da bi starostnikom res zagotovili varno in kvalitetno življenje. Saj ne pravim, da se različna zanemarjanja dogajajo pri vseh družinah, vendar “bolje preventiva, kakor kurativa.” Moj tretji predlog pa je, da bi se res učili iz napak in bi naslednjič, ko bi bilo kakršno koli izredno stanje oz. nevarnost, bili pripravljene tudi v domovih za starejše. Res je, da smo le ljudje in da takšnih stvari ne moremo predvidovati, lahko pa smo vseeno vsaj v minimalni meri ves čas pripravljene za različne situacije, saj, če želimo zaščititi sebe in ostale okoli nas, nas ne sme nič presenetiti. Menim, da bi bilo tudi pametno bolj ozaveščati ljudi o tej problematiki, saj se mi zdi, da se prevečkrat izgubimo v svojih problemih in pozabimo na naše ljubljene starejše, ki bi mogoče potrebovali pomoč, mi pa tega ne opazimo.

Za zaključek bi še rada poudarila, da nihče ne bi smel pozabiti na pomen kvalitete življenja, tudi pri starejših, saj so oni vse svoje življenje skrbeli za nas, zdaj pa je čas, da tudi mi poskrbimo zanje.

Živa Kelgar, 7. B (OŠ Lava Celje)

Mentorica: *Gabrijela Lavrinc*

Življenje brez babice si težko predstavljam. Že odkar pomnim, me je vedno razvajala, me učila novih stvari in me imela neizmerno rada. Najstareši in najlepši spomini vključujejo mojo babico, kako naju je vsak dan z bratom prišla iskat v vrtec ali šolo in smo skupaj odšli na sladoled ali po svežo žemljico v bližnjo trgovino.

Zavedam se, da imam veliko srečo, da babica živi z nami v isti hiši, v ločenem stanovanju. Zato jo vidim vsak dan. A veliko otrok te sreče nima, zato še tako bolj cenijo vse trenutke, ki jih preživijo s svojimi starimi starši. Žal enega od dedkov nisem nikoli poznala in me to tudi ni pretirano motilo, saj mi je babica vedno dajala občutek, da sta z mano oba, za kar sem ji neizmerno hvaležna. Že od malega mi je veliko pripovedovala o njem, kako rad je imel mojo mami in kako rad bi imel mene in mojega brata. Babici ni bilo in ji tudi nikoli ni težko ustreči mojim željam in prošnjam. Med počitnici meni in mojemu bratu vsak dan pripravi kosilo, med šolskim letom pa vsak dan preveri, ali vstaneva pravočasno in ali sva nared za šolo. V zameno pa ne pričakuje veliko. Želi si le najine ljubezni in pomoči, ki jo tu in tam potrebuje.

Nekaj ur stran, v Ljubljani, živi moja druga babica. Z njo je živel tudi moj dedek, ki ga danes žal ni več z nami. Velikokrat se sprašujem, zakaj se je moralo to zgoditi ravno meni, a vseeno ostajam pozitivna, saj nanj nimam nobenih slabih spominov. Šele zdaj, ko sem starejša, se zavedam, kako me je zares imel rad in koliko lepih stvari je naredil zame in za mojega brata. Vedno sem in še rada grem na počitnice

v Ljubljano, saj znova in znova obujam spomine nanj in ustvarjam nove spomine z mojo babico. Misel, da babice enkrat ne bo več z menoj, me zelo straši, a na to nimam kaj dosti vpliva, zato o tem raje niti ne razmišljam.

Čeprav se z babicama dobro razumem, še ne pomeni, da se kdaj tudi ne spremem. A po vsakem prepiru me peče vest, saj se počutim, kot da jima dajem občutek nevhvaležnosti, kar je čisto nasprotje tega, kar čutim. Takrat se jima opravičim in naslednjič poskušam zadržati jezo zase in ju tako ne prizadeti. Živim v naselju, v katerem prebiva veliko starejših ljudi. Vsi vemo, da s starostjo pridejo tudi razne težave in večje potrebe po pomoči. Starejšim v mojem naselju pomagajo njihovi otroci, vnuki, sosedje, včasih pa na dom pridejo tudi negovalci iz doma za starejše občane. Menim, da je moji babici zelo všeč, in je vesela, da živimo skupaj in se tako lahko na nas obrne kadarkoli hoče. V Ljubljani pa druga babica žal živi sama v stanovanju, a se vseeno družijo s sosedi in prijateljicami iz Univerze za tretje življenjsko obdobje. Prav tako se lahko vedno zanese na našo pomoč in nas pokliče, če kaj potrebuje.

“Stari starši so čudovita mešanica smeha, skrbnih idej, čudovitih zgodb in ljubezni.” Želim si, da bi čim več otrok občutilo veselje, srečo in varnost, ki mi jo podarjata babici. Upam, da bom z njima preživela še veliko lepih trenutkov in zapisala čim več prekrasnih spominov.

Živa Tanko, 9. A (OŠ Lava Celje)

Mentorica: *Nina Senica*

Tone Pavček: ne bojte se življenja

Ne verjemite njim, ki vam pravijo: ta svet je grozen, grob, grd. Ni res. Res je, da je lahko še hujši. Toda za vas je to vaš edini svet, edini, ki v njem živite, da se v njem udomite in ga v dobrem naravnate po svoji podobi. Ne verjemite tudi njim, ki vam pravijo: življenje je trdo, trpko in težko. Ni res. Res je, da je lahko še hujše. Toda za vas je to življenje edino, enkratno in neponovljivo. Vaše je, da iz njega naredite vse, kar je v dobrem mogoče. Ne verjemite komurkoli in karkoli. Verjemite pa, če morete, tej moji zgodbi: Nekoč, pred leti, ko me je kot strelo z jasnega zadelo hudo, mi je star mož, živi modrec, dejal: »In nikar se odslej ne boj življenja!«

Tako zdaj jaz govorim po njem podobne besede za vas: »Ne bojte se življenja! Naj pljuska v vas z vso silo in v vse žile, naj vas premetavajo valovi levo in desno. Tudi če ladja zadene ob skalo, se razbije, potolče, uniči ... ne klonite. Zgradite novo. Morda ne bo tako lepa in razkošna kot prva, bo pa trdna in cela. Tako kot vaše srce, ki je bilo nekoč ranjeno ... brazgotine se zacelijo, ostanejo ... pomembno pa je, da šivi držijo in ne popustijo. Razumete, kaj sem Vam želel povedati? Ne bojte se življenja. Ne bojte se razbitih ladij in razbitih src. Vse se zaceli, vse sestavi ... samo verjeti morate, upati in ne kloniti. Nikoli in nikdar, pa naj se Vam zdi še tako težko in tako nerešljivo. Ne bojte se življenja!«

Dr. Klemen Grošelj

Evropski poslanec LMŠ/Renew Europe

Epidemija COVID-19, ki je prizadela EU in svet, nas je ponovno opozorila na našo ranljivost in potrebo po solidarnosti. EU je v tem času pokazala, kot je to že običajno ob krizah, vse svoje slabosti in tudi vse svoje prednosti. Zagotovo je bila ena največjih slabosti, rekel bi kar sramot, pomanjkanje solidarnosti ob izбуhu epidemije v Italiji. To je bila boleča in velika napaka, ki bi se jo morali sramovati in jo obžalovati vsi Evropejci, ne glede na to, iz katerega dela Unije prihajamo. Tudi nekoordiniran odziv in zapiranje v okvir nacionalnih meja ob začetku krize nam ne more biti v ponos. A pri tem ne smemo pozabiti, da je veliko od naštetega posledica dejstva, da EU nima realnih pristojnosti in možnosti, da bi ustrezno ukrepala. Zdravstvo in z njim povezana področja so in ostajajo izvirna pristojnost držav članic. A ne glede na vse zaplete in slabosti, se je EU vendarle, vsaj finančno in gospodarsko, odzivala hitreje kot v preteklih krizah. Ta odziv je bil odločen in obsežen, kar se bo, upajmo, pokazalo kot pomembno pri uspešnejšem soočanju s posledicami, predvsem ekonomsko-socialnimi posledicami epidemije. Poleg ukrepov Evropske centralne banke sta tako Komisija kot tudi Evropski parlament državam članicam omogočila dostop do različnih finančnih mehanizmov oziroma sredstev, s katerimi so lahko države članice okrepile lastne zdravstvene sisteme in soočanje z epidemijo COVID-19. V pripravi pa je tudi večletni finančni okvir s skladom za okrevanje v višini 750 milijard EUR, ki bo omogočil hitrejše gospodarsko in socialno okrevanje in zeleno preoblikovanje evropskih gospodarstev. Zato lahko rečemo, da je bil evropski odziv mešanica zamujenih in izrabljenih priložnosti, a glavni izzivi so še pred nami. Ne glede na vse to, lahko tudi ugotovimo, da bi bila kriza brez EU bistveno globlja in posledice za vse bistveno hujše. Ponovno se je izpostavila

lo, kako tesno smo v evropski skupnosti medsebojno povezani in soodvisni. A razkrile so se tudi boleče in nevarne ranljivosti, tako na področju proizvodnje zdravil, kot tudi dolgotrajne oskrbe in skrbi za naše najranljivejše skupine. Postalo je očitno, da enostavno moramo, navkljub v preteklosti izrečenim pomislekom nekaterih držav članic, narediti nujne skupne korake tudi na področjih, kot so zdravstvo, evropska proizvodnja zdravil in medicinske opreme, skrbi za starostnike in dolgotrajne skrbi. To so področja, ki našo civilizacijo in nas vse plemenitijo in nam kažejo, kakšna družba oziroma družbe smo. Sam verjamem, da se v odnosu do najšibkejših in najranljivejših kaže zrelost ali nezrelost nas vseh. Sam se zavzemam kot član sopristojnega odbora Evropskega parlamenta za krepitev evropske neodvisnosti in suverenosti na področju proizvodnje zdravil in medicinske opreme. Zagotavljanje redne, zanesljive in cenovno sprejemljive medicinske opreme, vključno z zaščitno opremo ter zdravil vsem Evropejcem, ne glede na to, v katerem delu naše skupnosti živijo, mora postati strateška razvojna prednost. V ta okvir sodi tudi oblikovanje skupne zdravstvene politike, predvsem v smeri podpore nacionalnim zdravstvenim sistemom s ciljem zagotavljanja najboljše možne zdravstvene oskrbe vsem državljanom EU. V prihodnjih letih moramo zato nujno oblikovati in doseči skupne standarde zdravstvene oskrbe za vse v EU. S tem je tesno povezana tudi skrb za starostnike in dolgotrajna oskrba. EU se mora skupno soočiti z izzivom starajoče se družbe, kar glede na blagostanje in gospodarsko moč ter tehnološki napredek EU ne sme in ne more biti težava. Sam vidim v skrbi za starostnike in dolgotrajni oskrbi predvsem veliko razvojno priložnost za vse nas, predvsem skozi razmah in razvoj različnih oblik socialnega podjetništva, ki lahko na

eni strani za starejše zagotavlja stabilno in varno starost, na drugi strani pa mlajšim zagotavlja delo in njihovo socialno varnost, celotna vez pa realno krepi medgeneracijsko solidarnost in povezanost. V tem vidim temeljno načelo skupne evropske politike na tem področju, ki pa seveda mora omogočati dovolj prožnosti, da se prilagodi konkretnim in posebnim potrebam, posameznim državam članicam. Gre namreč za odnos, katerega v veliki meri pogojujejo nacionalne in kulturne specifičnosti, ki jih moramo, če želimo biti pri tem uspešni, tudi ustrezno upoštevati. Torej, oblikovati moramo skupni evropski cilj varne starosti in dolgotrajne oskrbe za vse, ki jo potrebujejo, ob hkratnem zavedanju, da je poti do tega cilja več. Četudi so mnogi napovedovali konec EU, drugi spet želijo več EU, sam zagovarjam predvsem boljšo EU za njene državljanke in državljanke. In to vidim kot ključno razvojno vodilo in osebni moto za delo v Evropskem parlamentu.

*Lepo vas pozdravljam,
dr. Klemen Grošelj*

renew europe.

lms
Lista Marjana Šarca

Anica Benigar je še pri 100 letih v dobri kondiciji

V petek, 22. maja, je dopolnila 100 let Anica BENIGAR iz Šenčurja. Sosedje so se je spomnili že na predvečer njene stoletnice, prav na rojstni dan pa so jo poleg župana Občine Šenčur Cirila Kozjeka, predsednika tamkajšnje krajevne skupnosti ter predstavnic Območne organizacije RK z obiskom počastili in ji voščili vse najboljše še predsednik DU Šenčur Ciril Sitar in poverjenica Vida Sušnik ter podpredsednik PZDU Gorenjske Stane Gorenc, ki je gospe Anici ob visokem jubileju podelil posebno plaketo. Slavljenki je zaigral Pihalni orkester Občine Šenčur, slavje pa je ob jedachi in pijači trajalo dolgo v noč.

Anica Benigar je, kot je zapisal Franci ERZIN, pri svojih stotih letih še v dobri telesni kondiciji in tudi spomin ji dobro deluje. Morda k temu pripomore tudi to, da kljub visoki starosti še vedno rada kaj postori na vrtu, za delo z zemljo pa je znano, da je pravi balzam za dušo. Pa pogledjmo še malce med spomine. Rodila se pri Šlosarjevih v Šenčurju. Poročila se je z Milanom Benigarjem, ki je bil, kot pravi Anica, dober mož. Zgradila sta si hišo v današnji Sušnikovi ulici, kjer Anica po moževi smrti pred nekaj leti zdaj živi sama. Rodili so se jima trije otroci: Anica, ki se je odselila v Ljubljano, Miloš, ki živi v Čirčah, in Breda, ki je mami še najbližje, saj se je preselila samo v sosednjo Srednjo vas. Če jo kdo vpraša po receptu za dolgo življenje, gospa Anica, ki se za svoja leta dobro drži, odgovarja:

»Delo, delo, zdrava prehrana in nič alkohola.« Zvečer rada pogleda televizijo ali kaj prebere, in to še vedno večinoma brez očal, čeprav jih že ima. Spat gre bolj pozno, nekje okrog enajstih. Zjutraj pa rada malce poleži. Pravi, da tja do sedmih. Sicer pa letos praznuje kar dva jubileja – 100. rojstni dan in 40 let članstva v DU Šenčur, kjer so ponosni na to kleno gospo, ki ji od srca želijo še naprej trdnega zdravja ter pozitivne energije in dobre volje.

Slavica Bučan, foto Franci Erzín

90-letna Francka Govekar je še prava korenina

Francka Govekar, članica DU Preddvor, je prejšnji mesec praznovala 90. rojstni dan. Seveda so jo ob tem jubileju obiskali predstavniki društva, ki se mu je pridružila pred 30 leti, ter ji od srca zaželeli vse najboljše.

Samo srečanje, v katero je vpleta tudi nekaj spominov na mlada leta, je takole opisala Marija Velikanje: »Prav v najlepšem mesecu maju, točno petnajstega, pred 90. leti še v prejšnjem tisočletju, je na Srednji Beli na svet prijkala Francka Govekar. Že veličastna roža pred hišo je naznanila, da v njej prebiva še vedno živahna in dobre volje mama Francka. Že zgodaj dopoldne je bilo živahno. Obiskali so jo bližnji sosede, pevki Polonca in Angelca ter Francka in Anica, Silva pa je že igrala na harmoniko. Ob prijetnem kramljanju, petju, dobri kapljici in prigrizku se kar nismo mogli ločiti, tako je bilo prijetno. Kljub tegobam, ki so se pojavljale v njenem življenju, je ostala prava borka. Preživela je vojne grozote in s tem veliko strahu in pomanjkanja. Za vedno se je morala posloviti od dveh sinov, ki sta mnogo prezgodaj odšla v prerani grob, kasneje pa še od moža. Ostal ji je le najmlajši sin Marko z družino, tri vnukinje in štiri pravnukinje. Kljub raznim boleznim in tegobam je dočakala častitljivo starost, saj jo predvsem dobra volja, prijaznost in delo držita pokonci. Lepi spomini vedno ostanejo in jaz se spomnim 60 let nazaj, ko smo še nabirali borovnice za prodajo. Takrat je gospa Francka vsak dan imela najlepše – take z meglico povrh, mi otroci pa bolj mokre in potem je pokojna Lojzlnova Cilka kar njene potresla povrh zabožčkov, da so bile vse videti lepe. Je tudi strastna gobarka in izdelovalka rezancev. Vprašala sem jo, če še dela rezance, pa mi je rekla: »Ja, včeraj sem jih naredila iz 10 jajc.« Res je še korenina. V Društvu upokojencev Preddvor ji želimo še naprej trdnega zdravja in dobrega počutja v krogu njenih najdražjih.«

Slavica Bučan, foto Marko Govekar

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUS
zveza društev upokojencev slovenije

Me MEDGENERACIJSKA
Ko KOALICIJA
OS SLOVENIJE

Hotel Delfin spet odprl vrata gostom

Najbrž so si vsi, ki delajo v turizmu in gostinstvu, oddahnili ob novici, da lahko tudi hotelski objekti, bazeni in Wellnes centri spet odpro svoja vrata. Tudi naš hotel Delfin v Izoli je med tistimi hotelskimi objekti, ki skozi vse leto beleži največji obisk, zato je povsem jasno, da so bili številni upokojenci z vseh koncev Slovenije ob napovedi sprostitve ukrepov za hotele veseli novice, da bodo zopet lahko obiskali Izolo in se razvajali v hotelskih dejavnostih. Glede na dejstvo, da je hotel že odprl svoja vrata, smo poklicali direktorico hotela Nino Golob, ki je bila našega klica seveda vesela, saj končno spet lahko zadihajo s polnimi pljuči delovne vneme.

Gospa Nina, dober dan. Prepričan sem, da ste glede na razmere, ko je vlada RS napovedala sproščanje ukrepov, že kar nekaj časa »prebukirani?«

Ja, res je dober občutek, da bomo spet lahko začeli poslovati. Naši telefoni zelo živahno zvonijo, iz česar sklepamo, da se ponovnega odprtja zelo veselijo tudi naši gostje. Trenutno najbolj aktualna so vprašanja povezana s turističnimi boni in

možnostmi, da bi le-te izkoristili v hotelu Delfin, ki smo ga odprli 10. junija.

Delo pa tudi v času ukrepov ni stalo. Katerih novosti, ali "kozmetičnih" prenovitev bodo gostje deležni v Delfinu?

Pred odprtjem smo opravili vsa potrebna čiščenja, poskrbeli za ukrepe za preprečevanje legionele, pripravo bazenskih vod in še veliko drugih stvari. Seveda bo v hotelu tudi nekaj sprememb, s katerimi bomo prispevali k večji varnosti obiskovalcev in ne nazadnje tudi nas, zaposlenih.

Nekateri ukrepi še vedno veljajo, najbrž samopostrežbe v tem trenutku še ne bo v jedilnici.

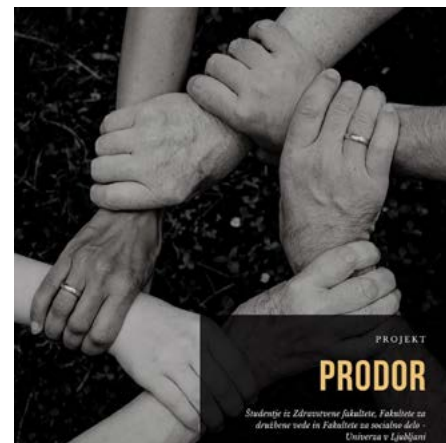
Mize v hotelski restavraciji so postavljene na vsaj 1,5 metra varne razdalje, zato smo morali zmanjšati število miz in gostom ne bomo več mogli zagotavljati stalnih miz. Bomo pa uvedli zelo prijazen signalni sistem, ki bo gostu sporočal, katera miza je prosta in čista in se lahko k njej usede. Na mizah tudi ne bo več prtov, saj bomo tako lahko zagotovili sprotno razkuževanje miz. Samopostrežni bifeji v obliki, ki smo jo poznali, niso več dovoljeni, vendar pa se nismo želeli vrniti nazaj na postrežene obroke, saj vemo, da so naši gostje zelo cenili izbor hrane, ki jim je bil na voljo. Odločili smo se, da ohranimo bifejsko ponudbo hrane, vendar bo hrano na krožnik po gostovih željah serviral kuhar. Za nas je to velik organizacijski zalogaj, ampak verjamemo, da bodo gostje tako bolj zadovoljni.

Imate kakšen nasvet ali napotek za vse tiste goste, ki vas bodo v teh dneh obiskali?

Trenutno še niso dovoljene prireditve z več kot 200 udeleženci, zato plesi na začetku ne bodo mogli potekati tako kot pred epidemijo. Bomo pa poskrbeli za večerno dogajanje, ki bo ob priporočeni razdalji izvedljivo. V bazenih lahko gostje pričakujejo več nadzora. Tudi tam bomo goste prosili, da upoštevajo navodila glede tuširanja ter ohranjajo varno razdaljo tako med plavanjem kot med ležalniki ob bazenu. Skratka, z nekaj prilagoditvami in zagotavljanjem varne razdalje in ustrezne higijene računamo, da bo v hotelu spet veselo.

Toni Krčan, foto arhiv ZDUS

Študentski inovativni projekt za družbeno korist PRODOR

PRODOR je študentski projekt, katerega namen je osveščati javnost o zdravem načinu življenja, s katerim želijo spodbujati ljudi, da prevzamejo odgovornost za svoje zdravje, kar naj bi posledično vodilo v zdravo staranje. ZDUS na projektu sodeluje kot partner s študenti Zdravstvene fakultete, Fakultete za družbene vede in Fakultete za socialno delo. Takšni projekti študentom omogočajo, da pridobijo praktične izkušnje že v času študija. Pod vodstvom mentorjev iščejo inovativne rešitve za izzive negospodarskega sektorja v lokalnem in regionalnem okolju. Tako se povežejo tisti, ki se srečujejo z izzivi, in tisti, ki za te izzive iščejo rešitve. Pomembno je, da ZDUS sledi razmišljanjem mladih in spremlja njihove poglede na izzive staranja. Predstavljamo članek študentke Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani.

Danes je vsak peti Slovenec starejši od 65 let. Kako bo naša družba videti leta 2050?

Današnji čas zaznamuje velike družbene spremembe zaradi razvoja gospodarskih, političnih in prebivalstvenih dejavnikov. Zaradi zniževanja rodnosti in daljšanja življenjske dobe se srečujemo s pospešenim procesom staranja prebivalstva ter sočasno z novimi izzivi in priložnostmi. Splošno znano je, da se prebivalstvo tako v Evropi kot v Sloveniji pospešeno stara. K temu je pripomogla nižja nataliteta, spre-

D
delfin
HOTEL

Tomažičeva 10, 6310 Izola
+386 (0)5 660 74 00
rezervacije@hotel-delfin.si
www.hotel-delfin.si

ALI LAHKO REDNA IN ZMerna TELESNA VADBA IZBOLJŠUJE DELOVANJE IMUNKEGA SISTEMA?

Redna in zmerna telesna vadba je pomembna za naše zdravje.

V zadnjih nekaj letih se je ugotovilo:

S pomočjo telesne vadbe spodbujamo delovanje našega imunskega sistema.

Po nekaj tedenski vadbi se pri fizično neaktivnih odraslih ljudeh zmanjša pogostost zbolevanja zaradi okužbe zgornji dihal. Še posebej izrazito pri ljudeh, ki so pod vplivom kroničnega stresa kot tudi pri starostnikih.

Deluje protivnetno, kar pomeni večjo odpornost posameznika na različna akutna in kronična obolenja. Ta protivneten faktor ima tudi vpliv na manjšo pojavnost nekaterih vrst raka kot so rak debelega črevesja in rak dojke pri ženskah v menopavzi.

Trenutno stanje nam dopušča gibanje v naravi, ki je lahko individualno ali z ožjimi družinskimi člani oziroma člani iz istega gospodinjstva. Najbolj priporočeno je gibanje znotraj svoje občine. Še vedno pa je prepovedano druženje z osebami iz drugega gospodinjstva.

PRODOR - skrblim, da samostojno odživim.

minjanje družbe, tehnološke spremembe in medicinski razvoj. **Global age watch index** je leta 2015 v svojem poročilu objavil, da je v Sloveniji približno ena četrtnina prebivalstva starejšega od 60 let. Prav tako so predstavili projekcijo prebivalstva za leti 2030 in 2050. Če bodo trendi takšni, kot so do zdaj, bo v letu 2030 ena tretjina prebivalstva starejša od 60, v letu 2050 pa kar dve petini vseh državljanov.

Če Slovenijo postavimo ob bok ostalim evropskim državam in pogledamo, kakšni so tam trendi, kaj kmalu ugotovimo, da Slovenija dosega tretje mesto z njenim hitro starajočim prebivalstvom. Zaskrbljujoč je tudi podatek, da je trenutno **enak delež**

tistih, ki so starejši od 60 in tistih, ki so mlajši od 15. Takšna struktura prebivalstva nam nakazuje družbene posledice v prihodnosti, ki jih nakazuje prej omenjena projekcija. Treba je poiskati ravnovesje med vzdržnostjo pokojninskega in zdravstvenega sistema ter aktivirati in uporabiti vse možnosti za utrditev družbenega položaja starejših. To, da danes veliko ljudi dočaka visoko starost, ni več redkost. Vendar pa se z daljšo življenjsko dobo pojavljajo novi izzivi, kot so, koliko let lahko starejši pričakujejo, da bodo živeli zdravo življenje; katere so kronične bolezni, s katerimi se bodo srečevali; kako dolgo bodo lahko neodvisni ... Z vsemi temi vprašanji se moramo

začeti aktivno ukvarjati in jih reševati, saj na podlagi demografskih razmer lahko sklepamo, da bo veliko prebivalstva kmalu potrebovalo storitve dolgotrajne oskrbe. Zato je treba ozaveščati o odgovornosti posameznika na področju pridobivanja znanj, veščin, spoznanj ter jim nuditi oporo in ideje za čim daljše, kakovostno in samostojno staranje. Starejših oseb, ki ne morejo skrbeti zase, je vse več, idej ali izbire pri reševanju njihovih težav pa zelo malo. Možnosti, ki jih imamo, so ob pojavu težav, namestitvev v dom starejših občanov, kjer so običajno zelo dolge čakalne vrste. Pomoč na domu, ki jo je običajno premalo ali zamenjava stanovanja za takšno, kjer bi lahko živel s pomočjo sistema dolgotrajne oskrbe, kar je skorajda misija nemogoče, ker nimamo dovolj velikega števila najemnih stanovanj. Dolgotrajna oskrba torej pomeni nudenje pomoči osebi pri vsakodnevnih življenjskih opravilih zaradi izgube telesne, psihične ali intelektualne samostojnosti ali pomoč pri iskanju dejavnosti in idej, ki spodbujajo, da **se zdravje in samostojno življenje ohranita čim dlje.** S temi določenimi idejami in dejavnostmi, kot so **gibanje, zdrava prehrana, nenehno učenje, zdravstvena pismenost, uporaba tehnik sproščanja**, je mogoče tudi rešiti problem prenatrpanosti domov, preobremenjenosti formalnih in neformalnih skupin, ki skrbijo za starejše osebe, ter omogočiti čim dlje samostojno življenje, neodvisno od drugih oseb in od institucij. Potrebno je zavedanje, da moramo skozi vse življenje skrbeti, da bomo lahko svojo starost preživeli čim aktivneje in samostojneje.

Za projektno skupino PRODOR

Argresa Bylykbashi, študentka

Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani

Sporočilo za javnost

Številka: 091-9/2020 (01020) Datum: 29. 5. 2020

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

Poslovanje Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije od 1. 6. 2020 dalje

Zaradi sproščanja ukrepov v zvezi s pojavom koronavirusa (Covid-19) in preklicem epidemije v Republiki Sloveniji, bo Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije od 1. 6. 2020 dalje ponovno sprejemal stranke, ob upoštevanju preventivnih zaščitnih ukrepov.

Od 1. 6. 2020 dalje so uradne ure zavoda: Ponedeljek 8-12 in 13-15 Sreda 8-12 in 13-17 Petek 8-13

Ob ponedeljkih in sredah od 12. do 13. ure ter v poslovnem času ob torkih in četrkih, lahko stranke oddajajo vloge v nabiralnike nameščene ob vhodu v poslovne prostore zavoda kot tudi z uporabo elektronskih storitev na naslovu www.zpiz.si.

Po telefonu zavod nudi informacije o pravicah in obveznostih iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja v poslovnem času: Ponedeljek, torek in četrtek 8-15 Sreda 8-17 Petek 8-13

Sporočamo vam, da smo objavili novo storitev eVloge za VSE, ki strankam omogoča preprosto pripravo in oddajo elektronskih vlog tudi, če nimajo digitalnega potrdila. Storitve eVloge za VSE je namenjena vsem strankam, ki so doslej vloge izpolnjevali na papirju in jih oddajali po pošti ali v prostorih zavoda. Storitve eVloge za VSE strankam omogoča, da lahko vlogo pripravijo in oddajo preprosto in varno, tudi če nimajo digitalnega potrdila.

DR. POSVET, ZASEBEN POSVET Z ZDRAVNIKOM KADARKOLI

Imate težave z zdravjem?

Svoje vprašanje lahko zdravniku brezplačno v pisni obliki zastavite kadarkoli in kjerkoli prek ene izmed priljubljenih aplikacij za klepet: Viber, Facebook Messenger, WhatsApp ...

Dostop je možen na
vzz.si/posvet

24/7

SLOVENSKI
ZDRAVNIKI

100%
VARNOST

**VARUH
ZDRAVJA**

VZAJEMNA

V sodelovanju z Abi Global Health